

Udruženje farmaceuta Vojvodine - prvih 30 godina

Novi Sad, 2025.

Nebojša Pavlović, Gabriela Pakaški, Ljubica Radoš, Dara Vidaković

Recenzent:
Prof. dr Dušanka Krajnović

Izdavač:
Udruženje farmaceuta Vojvodine

Za izdavača:
Slobodan Gigov

Lektor:
Ivana Pejinović

Dizajn i prelom:
Maja Simova

Tiraž:
150

ISBN
.....

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Библиотека Матице српске, Нови Сад

ПАВЛОВИЋ, Небојша
Udruženje farmaceuta Vojvodine – prvih 30 godina,
2025 (Novi Sad : SP print). –

Tiraž 150. – Bibliografija.

ISBN

1.

a)

COBISS. SR – ID

Sadržaj

Uvod	1
1. Istorijat apotekarstva u Vojvodini	3
Začeci apotekarstva u Vojvodini i zakonske regulative	4
Prve apoteke i apotekari po gradovima Vojvodine	7
2. Strukovna udruženja farmaceuta u Vojvodini	19
Osnivanje Udruženja farmaceuta Vojvodine.....	22
3. Udruženje farmaceuta Vojvodine danas	23
Zajedno možemo mnogo više.....	31
Organi Udruženja	32
4. Predsednici Udruženja	38
5. Rekli su o nama	44
Literatura	48

Uvod

Poštovani čitaoci,

Pred Vama je drugo, izmenjeno i dopunjeno izdanje monografije povodom obeležavanja tri decenije postojanja i rada Udruženja farmaceuta Vojvodine. U prethodnom izdanju obuhvatili smo prve dve decenije našeg rada i deo istorije apotekarstva na ovim prostorima. Danas, sa ponosom i zahvalnošću, predstavljamo Vam pregled poslednjih deset godina – period obeležen značajnim izazovima, ali i velikim postignućima naše struke i našeg Udruženja.

Naša je želja da ovom monografijom osvetlimo bogatu tradiciju apotekarstva u Vojvodini, ali i da prikazemo kako se Udruženje razvijalo, menjalo i jačalo kroz vreme. Trideset godina postojanja za nas znači kontinuitet rada, posvećenosti i odgovornosti prema farmaceutima i građanima kojima služimo.

Struktura monografije se sastoji od pet poglavlja sa uvodom i odgovarajućim potpoglavljima.

Prvo poglavlje nas vodi kroz istoriju apotekarstva na teritoriji današnje Vojvodine, ističući kako su i ranije, baš kao i danas, farmaceuti bili suočeni sa brojnim izazovima: od regulative i položaja apoteka, do borbe protiv nadrilekarstva i stalne potrebe za unapređenjem zdravstvene pismenosti stanovništva.

Drugo poglavlje posvećeno je istorijatu strukovnih udruženja koja su prethodila Udruženju farmaceuta Vojvodine, naglašavajući kontinuitet profesionalnog udruživanja farmaceuta na ovim prostorima.

Treće poglavlje prikazuje rad Udruženja danas, sa posebnim osvrtom na proteklu deceniju. Ovaj period obeležila je i pandemija COVID-19, koja je pred farmaceute i celo zdravstvo stavila ogromne izazove. U tim okolnostima farmaceuti su pokazali da su važan stub zdravstvenog sistema – dostupni, spremni i odgovorni, u svakodnevnom kontaktu sa pacijentima. Rad Udruženja tokom tog perioda predstavlja primer kako zajedništvo, solidarnost i profesionalizam omogućavaju prevazilaženje kriza.

Četvrto poglavlje daje pregled predsednika Udruženja i njihov doprinos razvoju struke i jačanju organizacije.

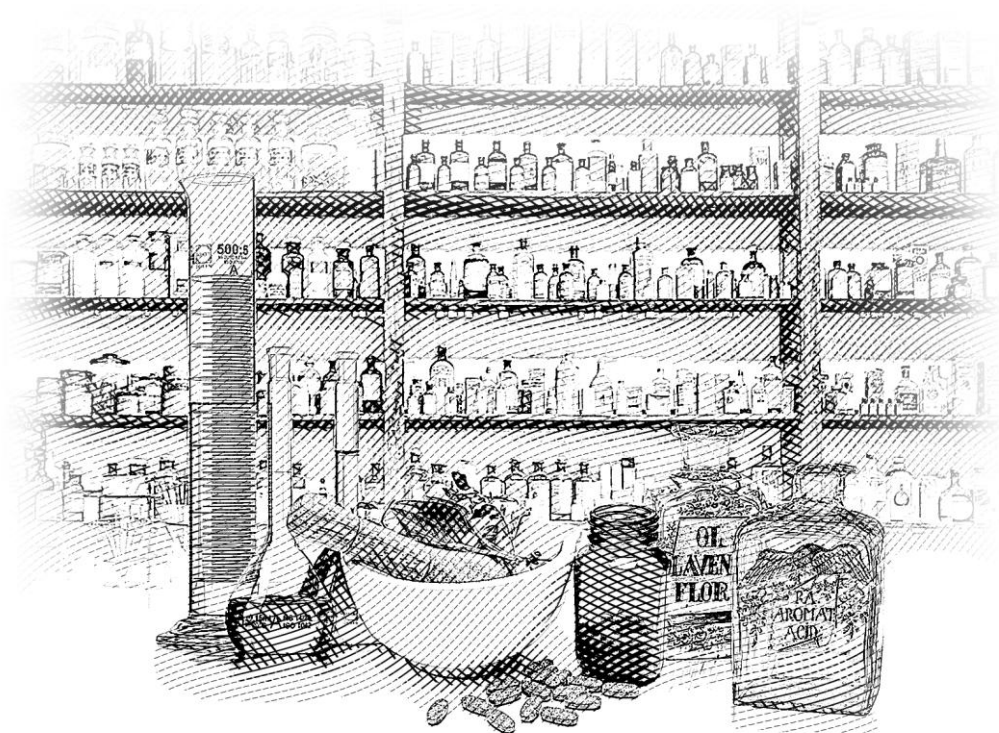
Umesto zaključka, tu je i posebno poglavlje *Rekli su o nama*, koje kroz reči saradnika i partnera prikazuje kako se naše udruženje doživljava iz ugla onih koji su sa nama sarađivali, ali nisu bili direktno uključeni u naš rad.

Prilikom pripreme ovog izdanja oslonili smo se na arhivsku građu, zakone, zapisnike sa sastanaka, izveštaje, intervjuje i dostupnu literaturu, dopunjujući sve to ličnim svedočenjima i iskustvima članova.

Na ovom mestu želimo da se zahvalimo svim članovima, saradnicima i prijateljima Udruženja farmaceuta Vojvodine – kako onima koji su nas pratili od samih početaka, tako i onima koji su nam se u međuvremenu pridružili. Njihova podrška, predanost i profesionalna solidarnost omogućile su da naše Udruženje traje i raste već tri decenije. U godinama koje su pred nama nastavićemo da jačamo partnerstva i unapređujemo saradnju, otvoreni za nove ideje i spremni da zajedno gradimo budućnost farmaceutske struke.

Nadamo se da ćete sa interesovanjem i zadovoljstvom čitati ovu monografiju, baš kao što smo je mi sa posvećenošću i ponosom pripremali.

Autori

1. Istorijat apotekarstva u Vojvodini

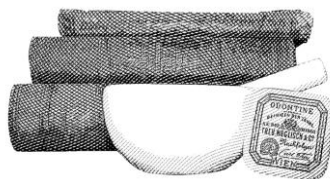

Podunavsko-panonsko područje vekovima ima bogatu istoriju, naseljevano i osvajano još od vremena praistorije sve do novije istorije, stvarana su i nestajala razna plemena, carstva, države. Region Vovodine se postepeno formirao, ali sa odvojenim celinama Srema, Banata i Bačke koje imaju različitu istoriju. Od vremena Rimskog carstva Dunav postaje granica, duž njene desne obale, su teritorija Rimskog carstva, a leva obala pripada antičkom svetu. Vekovima ova granica se sve više zaoštava, te pored geografske, reka Dunav postaje politička i kulturna granica koja deli ovu teritoriju i njenu istoriju. Tokom XV veka Dunav postaje granica Ugarske, a sve do Mohačke bitke ovaj region je mesto gde se Evropa brani od turskih napada. U prvim decenijama XVI veka u Banatu se javlja Jovan Nenad koji prvi vodi borbu za oslobođenje i samostalnost ovog regiona, a nakon njegovog pada ove teritorije ulaze u okvire Otomanskog carstva. U XVII veku, 1683. godine Srem postaje Austrijska provincija, a tek početkom XVIII veka Banat i Bačka ulaze u sastav Austrije i kasnije Austro-Ugarske monarhije. Sem par kraćih perioda tek u XX veku ovaj region dobija, svoje administrativne granice.

Shodno tome i istoriju apotekarstva ovog regiona jedino možemo posmatrati kroz prizmu ovakvih istorijskih dešavanja, bez kontinuum vremena i prostora celog regiona.

Začeci apotekarstva u Vojvodini i zakonske regulative

*„Zdravlje je večita borba za zdravlje - samo
su se metodi te borbe kroz vekove menjali i
usavršavali.”*
Jovan Tucakov

Istorija lečenja ima daleke korene i ne može se odvojiti od istorije čovečanstva. Od praiskona postoji težnja da se pobedi bolest, nađu pravi i primenjuju razni lekovi. Najstariji pisani podaci o lečenju i izradi lekova, potiču iz Kine iz vremena cara Šen-Nunga (2737.–2698. g. p.n.e.)

Ipak, ne osvrćući se tako daleko u prošlost, prvi počeci apotekarstva kao samostalne profesije vezuju se za Salernski edikt donet 1240. godine, kada su razdvojene dve grane istog drveta: medicina i farmacija. Iako će još dug period lekari izrađivati i izdavati lekove, pojavljuju se i prve apoteke i apotekari, prvenstveno u gradovima Mediterana.

Prvi začeci apotekarstva u Srbiji su u srednjem veku i vezuju se za manastire u kojima se otvaraju i bolnice pri Hilandaru (1198.-1200.god.), Studenici (oko 1208.god.) i Dečanima (oko 1330. God.). U njima se pojavljuju i prvi terapijski zbornici koji se koriste do kraja XVIII veka, a najpoznatiji je **Hilandarski medicinski kodeks**.

U Srbiji i zemljama pod Otomanskom vlašću nije bilo apoteka. Podataka nema da je bilo apoteka u Vojvodini u turskom i predturskom periodu, a krajem XVIII i početkom XIX veka Habzburška monarhija ima slabo razvijen zdravstveni sistem u odnosu na druge Evropske monarhije, kao i Ugarska, a posebno se to osećalo na siromašnim i nestabilnim teritorijama, kakva je bila i Vojvodina.

Lečenjem i pravljenjem lekova su se bavili „barbiri” i franjevci, a kasnije hirurzi, koji su u početku bili priučeni, a kasnije školovani, a najčešće u službi feudalaca. Pored toga „lekove” su prodavali priučeni apotekari, a još češće varalice po dućanima, vašarima i saborima.

Rasprostranjeno je bilo i „torbarenje lekovima”, gde su „torbari” na leđima nosili „uređenu apoteku” i sa konjskom zapregom obilazili ne samo Austriju i Ugrasku nego i druge zemlje centralne Evrope. Iako je Kraljevsko namesništvo zabranilo torbarenje 1746. godine, ono se zadržalo još skoro ceo vek.

Iako su još od XVI veka u Beču postojali proglassi i zakonske procedure u vezi apotekarstva koje su regulisale način obrazovanja i samu profesiju apotekara, one su se odnosile najčešće samo na određen grad ili regiju. Mere zdravstvene zaštite su preduzimane samo u vanrednim situacijama pri pojavi epidemija i ratova, a mere predostrožnosti nisu postojale. Sve do početka XVIII veka, a podsetimo se tada je i posle Karlovačkog (1699. god.) i Požarevačkog

mira (1718.god.) teritorija današnje Vojvodine došla pod Habzburšku vlast, u Austrijskom carstvu nije postojao jedinstveni zdravstveni sistem, niti jedinstveni propis koji se odnosio na apotekarsku profesiju. No, ipak već postoji organizovana osnovna zdravstvena služba, gde siromašni imaju pravo na besplatne lekove. Ipak, narod se nerado obraća lekarima i farmaceutima, nego se najviše leči sam i koristi narodne lekove.

Što se tiče obrazovanja, mladići su prvo radili pet godina dug „pripravnički” staž u određenoj apoteci, a nakon završene obuke najčešće su je napuštali i putovali tražeći posao u različitim apotekama te tako obogaćivali iskustvo i uvećavali svoje znanje. Međutim, ako je apotekar hteo da ima svoju apoteku, nakon ovakve obuke morao je da položi ispit na Medicinskom fakultetu u Beču. Nakon toga je polagana apotekarska zakletva, tek posle čega je ovaj fakultet, kao nadzorni organ, davao potvrdu da određena osoba ima kvalifikacije da može da otvori samostalnu apoteku.

No, postojao je još jedan uslov da bi se neko bavio apotekarstvom u Austrijskom carstvu, od 1644. godine apotekar i šegrt su morali biti katoličke veroispovesti. Jedino ako bi protestant „dao ubedljiv dokaz da će preći u katoličanstvo” mogao je postati šegrt, dok su se Jevreji mogli baviti apotekarstvom samo ako se ograniče da neće lekove prodavati hrišćanima. Uredba iz 1748. godine ne spominje verska ograničenja, ali se ni ne ukidaju. Tek nakon ustava iz 1867. godine, na osnovu kojeg su svi građani Austrije ravnopravni, bez obzira na njihovu veroispovest, više nema ni verskih ograničenja u vezi apotekarstva.

Godine 1755. pojavljuje se prvo izdanje „*Pharmacopoea Austriaco-provincialis*” koja ima veliki značaj za dalji razvoj apotekarstva iz više razloga: Ona je imala moderan koncept farmakopeje, biljne i životinjske droge su navedene u skladu sa Linne-ovom nomenkaturom, a njeno dopunjeno izdanje je koristilo Lavoisier-ov sistem hemijske nomenklature. Pored toga, zastareli recepti i nefunkcionalne droge su eliminisane, broj sastojaka u receptima se smanjuje, merne količine se standardizuju. Uvrštena je velika količina droga Novog sveta, sa umetnički vrednim ilustracijama biljaka, a najbitnije, po prvi put ova nova farmakopeja se primenjuje u svim teritorijama Habzburške imperije i koristi sve do 1812. godine u Austrijskom carstvu. Propisi iz ove farmakopeje su 1779. godine uvedeni i u Ugarsku. Ova odluka

Slika *Pharmacopoea Austriaco-provincialis* iz Muzeja za istoriju farmacije Farmaceutskog fakulteta Univerziteta u Beogradu (dobijeno ljubaznošću uprave Muzeja i uz saglasnost Fakulteta)

izazvala je proteste zbora profesora Peštanskog medicinskog fakulteta, no uprkos tome, naredba je ostala na snazi sve do 1871. godine, kada je izdata prva mađarska farmakopeja (*Pharmacopoea Hungarica*), te je njeno korišćenje bilo obaveza.

Prve apoteke su se otvarale u gradovima, jer je jedino tu bila platežna klijentela. Siromašni ljudi po selima su koristili besplatne lekove koje su delili razni monaški redovi, ili su se oslanjali na tradicionalne lekove, a neretko i kupovali biljne lažne lekove od šarlatana po ulicama.

Kako se prilike menjaju, od Marije Terezije se 1753. godine traži dozvola da se u Sremskoj županiji otvori apoteka. Ovaj zahtev je odbačen, ali 1762. godine je odobreno da lekar (fizik) vodi priručnu apoteku.

Prvi fizik je bio dr **Martin Marikovski** (*Martin Marikovsky*), ali on napušta Srem već 1769. godine. Nakon 1788. godine Sremska županija ima stalno jednog fizika.

Što se tiče načina osnivanja apoteka i imovinskih odnosa, na osnovu carske naredbe iz 1799. godine, Namesničko veće je podelilo osnivanje apoteka po dva osnova: ličnom i realnom. Naime, prodajno pravo koje je nazvano „realno pravo” značilo je da se apoteka mogla nasleđivati, prodavati, poklanjati i zalagati, a vlasnik nije morao biti apotekar, ali onda apoteku mora voditi „apotekar provizor”. Personalno pravo, kasnije „koncesiono pravo”, može dobiti samo apotekar. No, ako bi apotekar umro neoženjen, pravo se gasilo, ali ako je bio oženjen udovica je mogla da koristi apoteku do svoje smrti, ali takođe uz apotekara provizora. Dozvole sa personalnim pravom se nisu mogle prenositi na drugo lice ni po jednom osnovu, odnosno nasleđivati, prodavati, poklanjati ili zalagati.

Početkom XIX veka sve je više zahteva za otvaranjem novih apoteka u carevini, pa je 1876. godine objavljen zakon „*O sređivanju opšteg zdravstva*”. Unutar njega su bili i propisi koji su se odnosili na apotekare i apotekarstvo u paragrafima od 124 do 138. Ovim zakonom se određuje i da lekove može prodavati samo ovlašćena diplomirana osoba, te da apoteku može voditi samo apotekar sa važećom dozvolom, tj. majstorskom diplomom. Prema ovom zakonu se nalaže da gradski fizik jednom godišnje proveri rad apoteke, ispravnost lekova i način čuvanja, kao i rad apotekara i drugog osoblja. Takođe se ovde nalaže i pravilno rukovanje i čuvanje lekovima i obaveza prijavljivanja nepravilnosti vlastima.

Ukoliko je postojala potreba za otvaranjem nove apoteke, molbu su mogle podneti gradske (županijske) vlasti i farmaceuti. Posle toga je gradska vlast raspisivala konkurs za dobijanje dozvole, gde se razmatrala podneta molba. Ako je dozvola izdata, u roku najduže od godinu dana apoteka je morala da bude spremna za rad. Tokom razmatranja molbi, nisu uzimane u obzir samo stručne sposobnosti pojedinca nego i moralne osobine i način života. Značajno je

napomenuti da se iz uredbe, ali i uvida u spise i molbe za otvaranje novih apoteka, vidi da se otvaranje nove apoteke dozvoljavalo na svakih 4.000 stanovnika. Takođe tokom razmatranja molbe se obraćala pažnja da li u blizini postoji već otvorena apoteka, tražilo mišljenje prvog vlasnika da li može ili ne da se otvori još jedna apoteka, kao i objektivna ekonomska mogućnost da apoteka opstane ne ugrožavajući rad postojećih apoteka. Odbijanje molbe za otvaranje apoteke povlačilo je nemogućnost ponovnog podnošenja zahteva u narednih tri do pet godina.

Prve apoteke i apotekari po gradovima Vojvodine

Prvi podatak koji je sačuvan, a govori o radu apoteka na teritoriji Vojvodine, je nalog podžupana Bačke Županije od 15.09.1749. godine za isplatu novca upotrebljenih za lekove koji su korišćeni za lečenje tokom epidemije „Erdeljske kuge”. Tu se navodi da su lekovi kupljeni još 1739. godine u „**Carskoj apoteci**” u Bačkoj Palanci, koju je vodio provizor **Jovan Josef Pauli**. Smatra se da je u pitanju bila vojna apoteka u sklopu Podunavske vojne granice.

U Petrovaradinskom Šancu se 1740. godine otvara apoteka „**Kod crnog Arapina**”, a vlasnik je bio apotekar iz Moravske, ugledan građanin i senator u novosadskom magistratu, **Toma Anderle**. U to vreme, prema popisu iz 1746. godine u celoj Mađarskoj je bilo, zajedno sa ovom, 20 apoteka.

Prilikom popisa stanovništva Varadina 1736/37 upisan je Fon Ojlenšenkel, carski poljski apotekar (*Von Eylenschenkel Kays-Feld Apothecker*). Taj podatak potvrđuje da je u to vreme u Petrovaradinu postojala „poljska apoteka”. Apoteka se ponovo pominje 1764. godine, kada privilegovano trgovačko društvo u Trstu i Temišvaru traži dozvolu za otkup ove apoteke od Saveta za kupovinu dozvola za poljske apoteke, jer jetada je bilo potrebno da određeno telo ili pojedinac otkupi pravo na držanje vojne apoteke. Vlasnici i provizori se menjaju, a 1795. godine ova apoteka postaje gradska apoteka. Te iste godine, 1795. ovu apoteku kupuje Franc Šams (*Franz Schams*) iz Litomenica u Češkoj i ostaje njen vlasnik do 1817. godine. Deo apotekarskog posuđa Šamsove apoteke ostao je sačuvan (Muzej grada Novog Sada i Muzej za istoriju farmacije, Farmaceutski fakultet Beograd). Od 1828. godine ovu apoteku preuzima Viljem Grosinger (*Vilhem Grosinger*) i ona ostaje u vlasništvu te porodice sve do kraja Drugog svetskog rata.

Slike iz Muzeja za istoriju farmacije Farmaceutskog fakulteta Univerziteta u Beogradu (dobijeno ljubaznošću uprave Muzeja i uz saglasnost Fakulteta)

Poznati publicista toga vremena, Zemunac Ignjat Sopron, spominje da je u Zemunu postojala apoteka 1759. godine, a da je apotekar bio Elias Haubenlehner (*Elias Haubenlehner*). Iako nije poznat tačan datum osnivanja apoteke, smatra se da je to prva građanska apoteka u Sremu.

Do kraja XVIII veka otvaraju se apoteke u svim većim mestima Vojvodine: U Zemunu (1759.), Petrovaradinu (1765.), Somboru (1766.), Subotici (1780.), Vršcu i Zrenjaninu (1784.), Pančevu (1793.), Rumi i Bečeju (1795.).

U region Vojvodine, kao pograničnoj regiji prema Turskom carstvu, često upadaju razbojnici, vremena su nemirna, a javljaju se i epidemije. Epidemija kuge krajem XVIII veka je pokosila veliki broj žitelja, dovela do siromaštva i gladi, a samim tim ugrozila i opstanak otvorenih apoteka.

No, kako su se vremena poboljšavala, javljaju se i prilike za obrazovanjem apotekara, ali i stanovništva da koristi njihove usluge. Sve veći broj apoteka se otvara, te na teritoriji Vojvodine postoji najgušća mreža apoteka u novonastaloj Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca. Sve javne apoteke su privatno vlasništvo sve do 1949. godine, kada dolazi do njihove nacionalizacije na celoj teritoriji Jugoslavije.

U sledećoj tabeli je dat hronološki prikaz otvaranja najstarijih apoteka na teritoriji današnje Vojvodine u XVIII i XIX veku.¹

¹ U literaturi se kao datumi otvaranja prvih apoteka po nekim gradovima mogu naći različite godine. Šarolikost godina je iz više razloga ali prvenstveno zbog nedovoljno sačuvanih podataka o otvaranju apoteka te su uzeti prvi datumi koji se spominju u spisima o tim apotekama, ili su bile u pitanju vojne apoteke o čijem postojanju nema sačuvanih istorijskih izvora.

*Hronološki prikaz otvaranja apoteke
na teritoriji Vojvodine 1739.-1870.*

<i>Mesto</i>	<i>God.otvaranja</i>	<i>Mesto</i>	<i>God.otvaranja</i>
<i>Bačka Palanka</i>	<i>1739.</i>	<i>Novi Bečej</i>	<i>1802.</i>
<i>Novi Sad</i>	<i>1740.</i>	<i>Bela Crkva</i>	<i>1804.</i>
<i>Zemun</i>	<i>1759.</i>	<i>Sr. Karlovci</i>	<i>1806.</i>
<i>Petrovaradin</i>	<i>1765.</i>	<i>Sr. Mitrovica</i>	<i>1806.</i>
<i>Sombor</i>	<i>1766.</i>	<i>Kula</i>	<i>1812.</i>
<i>Subotica</i>	<i>1780.</i>	<i>Vrbas</i>	<i>1812.</i>
<i>Zrenjanin</i>	<i>1784.</i>	<i>Senta</i>	<i>1817.</i>
<i>Vršac</i>	<i>1784.</i>	<i>Odžaci</i>	<i>1820.</i>
<i>Pančevo</i>	<i>1793.</i>	<i>Apatin</i>	<i>1822.</i>
<i>Bečej</i>	<i>1795.</i>	<i>N. Miloševo</i>	<i>1822.</i>
<i>Ruma</i>	<i>1795.</i>	<i>J. Tomić</i>	<i>1830.</i>
<i>Ilok</i>	<i>1801.</i>	<i>Šid</i>	<i>1847.</i>
<i>Kikinda</i>	<i>1802.</i>	<i>Indija</i>	<i>1870.</i>

Do Prvog svetskog rata apoteke na teritoriji Vojvodine su bile pod tri jurisdikcije: Apoteke u Bačkoj su bile pod nadležnošću Bačko-bodroške županije, banatske pod Torontalskom županijom, a u Sremu pod Sremskom županijom. Iako postoje podaci vezanih za istoriju apotekarstva i za druga mesta u Vojvodini, u ovom poglavlju smo se vodili i ograničili samo na one gradove koji se spominju i u Srpskoj enciklopediji. Mesta su prikazana azbučnim redom, a akcenat je dat na prve tri otvorene apoteke u određenim mestima, uz prikaz interesantnih činjenica i sudbina apoteka i njenih vlasnika.

Vrbas

Prema podacima Muzeja grada Vrbasa, najstariju apoteka u Vrbasu osnovao je Laslo Uhlarik 1861. godine, pod nazivom „Kod Sv. Trojice” i imala je realno pravo. Pre ove apoteke u Vrbasu je postojala „filijalna” apoteka koju je držao Bertalan Radanj apotekar iz Kule. Po tadašnjim propisima u nekom mestu je mogla da se otvori „filijalna” apoteka, tj. ogranak druge apoteke iz drugog mesta, ali samo dok se ne otvori u tom gradu apoteka, te je zbog toga nastao i spor između ova dva vlasnika koji je rešavan ispred Županijske skupštine, a koji je rešen u korist Uhlarika, te je on zvanični prvi osnivač i koncesionar javne apoteke u Vrbasu. Druga apoteka je otvorena 1897. godine pod nazivom „Kod krune”, a enterijer za ovu apoteke je izrađen u Beču. Vlasnik je bio poznati apotekar Mileta Leskovac stariji, čiji sin Mileta Leskovac mlađi je takođe bio farmaceut i vodio tu apoteku i nakon nacionalizacije 1949. sve do penzionisanja. Treća apoteka je otvorena 1912. godine pod nazivom „Kod spasitelja”, a osnivač je Kalman Baranji.

Vršac

Istorija apotekarstva na vršačkom području počinje 1784. godine kad je otvorena prva gradska apoteka „Kod spasitelja”. Apoteku je otvorio apotekar Palevin. Druga apoteka „Kod Sv. Trojice” je osnovana 1821. godine i bila je u vlasništvu porodice Šilder. Prvu apoteku Vrščani su tada nazvali „velikom”, a drugu „malom”. Treća apoteka osnovana je 1877. godine, a njen osnivač bio je apotekar Hercog Josef. U Vršcu i okolini do Drugog svetskog rata, pored šest gradskih apoteka, bilo je još devet apoteka, od kojih je pet osnovano u XIX, a jedna početkom XX veka i tri između dva svetska rata. Oktobra 1944. godine konfiskovane su i zapečaćene 3 apoteke u Vršcu, te je došlo do velike oskudice u lekovima. Petog decembra 1944. godine dobijena je saglasnost o otvaranju prve javne apoteke u društvenoj svojini na teritoriji Vojvodine. Njen prvi naziv bio je „Vojna apoteka”, da bi se ubrzo promenio u „Narodna apoteka”.

Zrenjanin

Duga tradicija apotekarstva u Zrenjaninu počinje 1784. godine kada je u tom gradu, tada Velikom Bečkereku otvorena prva apoteka na osnovu saglasnosti Kraljevskog namesništva u Budimu. Nosila je ime „Kod spasitelja”, a vlasnik je bio Aleksander Deči. Četvrti vlasnik ove apoteke, Plank Ferenc, je pored stručnog vođenja apoteke, osnovao i baštu u kojoj je gajio začinske, lekovite i egzotične biljke. I danas je taj prostor poznat kao Plankova bašta te je to najstariji park u gradu, oformljen 1834. godine, kada je Plank svoje imanje sa baštom ostavio na „uživanje narodu”. 1906. godine apoteku je kupio diplomirani

farmaceut Aleksandar Vagi, koji je bio njen vlasnik do 1941. godine. Druga apoteka u gradu „Kod Sv. trojice”, je otvorena 1828. godine (ili 1818. god. ili 1821. god. - podaci nisu jasni). Treću apoteka u Zrenjaninu, „Kod krune”, otvorio je Leopold Mancer 1878. godine. Magistar Milivoj Moljac, koji zauzima dominantno mesto u razvoju apotekarske službe i Hemijskog društva, 1919. godine je otvorio šestu apoteku u gradu „Sv. Jovan”, a kasnije popularno nazvanu „Moljčeva apoteka”.

Kikinda

Iako postoje neki podaci koji govore da je i ranije možda postojala apoteka u Kikindi, smatra se da je prvu apoteku „Kod spasitelja” u Kikindi otvorio 1802. godine apotekar iz Novog Sada, Leopold Čapek. Kako se iz spisa vidi, tokom jedne kontrole iz 1813. godine apoteka ne zadovalja zahteve i traži se njeno renoviranje ili zatvaranje, te apoteka i menja vlasnika. Drugu apoteku u Kikindi, „Kod Svetog Jovana”, otvorio je 1870. godine Dimitrije Paču, koji je bio i upravnik 14. sreskog apotekarskog udruženja i član Skupštine Torontalske županije. Treća apoteka u Kikindi je otvorena 1880. godine pod nazivom „Kod Svetog spasitelja”, ali ubrzo menja ime u „Kod Ćirila i Metodija”.

Novi Sad

Prva apoteka u Petrovaradinskom Šancu „Kod crnog Arapina”, otvara se 1740. godine, kako smo već ranije napomenuli.

Novi Sad je i prvi grad u Vojvodini koji je dobio i drugu apoteku kad je Jozef Videnman 1802. godine otvorio apoteku „Kod Sv. Duha”. Ova apoteka, kao i mnoge druge, tokom vremena menja puno vlasnika. Jedan od vlasnika je Gavra Plavšić, farmaceut iz Vukovara. „Čika Gaša”, kako su ga zvali, bio je vrlo cenjen, a ostavio je i dubok trag u apotekarstvu. Plavšić je bio prvi koji je na našim prostorima nabavio i koristio „krvni serum”, poznat kao Beringerov serum protiv difterije, takođe je izumeo više sprava za izradu supozitorija i globula, a posebno je bila poznata i priznata njegova „sprava za uvijanje medicinskih oblatni”, koja je visoko ocenjena i od Austrijskog apotekarskog udruženja u Beču.

Treća apoteka je otvorena 1867. godine, za koju je interesantno da je njen vlasnik bio Mladen Maksimović, prvi Srbin apotekar u Vojvodini. U Novom Sadu je do 1918. godine otvoreno šest gradskih i dve prigradske apoteke (u Petrovaradinu i Sremskim Karlovcima. Prema tadašnjim propisima svaka sledeća apoteka je otvorena uz dozvolu Gradskog predsedništva, Magistrata i saglasnosti apotekara postojećih apoteka.

Pančevo

U Pančevu je 1793. godine osnovana prva javna apoteka, pod nazivom „Kod crnog orla“, čiji vlasnik je bio Johan Venighofer. Interesantno je da su ovo apoteku nasleđivale ćerke vlasnika, a vodili je zetovi, prvo Eberl Marijas, Venighoferov zet, zatim njegov zet, Jozef Gurer, pa Gurerov zet, Franc Bauer. Apoteka je sve do 1946. godine, kad je konfiskovana, ostala u vlasništvu Bauer porodice uz razne provizore. Druga po redu apoteka u Pančevu, „Kod spasitelja“ otvorena je tek 1834. godine, jer, iako je bilo zahteva za otvaranje, nisu odobravani, prvenstveno zbog protivljenja vlasnika prve apoteke, Erbela. Ova apoteka je bila u vlasništvu porodice Graf. Dejan Srdanović, koji se i sam bavi istorijom apotekarstva, otkupljuje apoteku 1927. godine i njen je vlasnik sve do prinudnog otkupa 1949. godine, ali posle toga ostaje njen upravitelj. Apoteka „Kod zlatnog anđela“ je otvorena 1878. godine, a vlasnik je bio Fridrih Rada. Do početka Drugog svetskog rata u Pančevu je osnovano šest apoteka, te je, nakon podruštvljavanja 1949. godine, formirano i toliko narodnih apoteka.

Sombor

Magistrat je još 1964. godine objavio svoju nameru da otvori apoteku u gradu, ali posle par neuspehlikih dogovora sa nekoliko apotekara, u Somboru je 1766. godine osnovana prva apoteka pod imenom „Kod zlatnog lava“ (u toj zgradi danas je smeštena Galerija Milana Konjovića), a osnivač je bio Ferdinand Plank iz Osijeka. Posle smrti prvog vlasnika 1722. godine, apoteka menja vlasnike, a grad Sombor 1777. godine opet ostaje bez apoteke. Apoteka počinje ponovo sa radom 1779. godine. Druga apoteka „Kod Svetog trojstva“ otvorena je 1820. godine, a prvi vlasnik je bio Aleksandar Peaka. Ova apoteka menja i lokacije i vlasnike, a zanimljiv je podatak da njen poslednji vlasnik, mr ph Đurica Antić (1895-1991.), 1944. godine ovu apoteku poklanja Narodno-oslobodilačkoj vojsci Jugoslavije. Tokom godina otvara se još apoteka, tako da je 1920. godine otvorena i šesta apoteka u Somboru. Apoteke menjaju i vlasnike i broj, te 1949. godine Sombor tokom nacionalizacije apoteka dobija četiri državne apoteke.

Sremska Mitrovica

Prva građanska apoteka u Sremskoj Mitrovici otvorena je 1806. godine, a do tad su postojale samo vojne apoteke. Apoteka se zvala „Kod zlatnog orla“ kao filijala Franca Šamsa iz Petrovaradina. Ostao je podatak da je sledećem vlasniku ove apoteke, Mushameru, venčani kum bio prethodni vlasnik Šems. Nakon Šamsa ova apoteka je u vlasništvu nekoliko generacija porodica Toperscer. Apoteka „Kod anđela čuvara“, otvorena 1885. godine, je druga apoteka u Sremskoj Mitrovici i bila je u vlasništvu porodice Cajsberger, a posle smrti prvog vlasnika apoteku vode razni zastupnici. Treća apoteka, „Kod spasitelja“,

otvorena je 1907. godine, a osnivač je bio Veselin Grgurov. Ovu apoteku su Mitrovčani zvali „Kod Salvatora“. Veselinov sin Jovan u par perioda vodi ovu apoteku tokom Prvog svetskog rata, ali posle diplomiranja 1921. godine Jovan radi u raznim apotekama, dok očevu apoteku vode provizori sve do 1928. godine, kad je Jovan dobio pravo da vodi ovu apoteku. Jovan Veselinov vodi ovu apoteku sve do 1942. godine, kad su on i njegov sin Veselin streljani. Nameštaj iz ove apoteke je sačuvan i nalazi se u vlasništvu Apoteke Sremska Mitrovica.

Subotica

U Subotici je 10. januara 1780. godine Gradski senat odobrio Čorda Ferencu otvaranje prve građanske apoteke pod nazivom „Mađarska kruna“. Drugu apoteku „Kod Svete Marije pomoćnice“ u ovom gradu otvorio je 1812. godine Ferenc Ksaver Pešl iz Budima. No, ova apoteka menja vlasnike iz raznih razloga. Ignac Mushamer, bežeći ispred epidemije kolere 1831. godine, apoteku prodaje Ernestu Martinoviću. Jedan od vlasnika, Ferenc Silberlajtner, 1896. godine je potpuno rekonstruisao ovu apoteku, te je tako nastao nameštaj koji i danas može da se vidi, a pleni svojim skladom i lepotom. Treću apoteku, „Kod Svete Tereze“, je otvorio Jožef Brener iz Temišvara. Početkom XX veka otvara se još apoteka i po prigradskim mestima, te je u Paliću otvorena apoteka 1903. godine, a pred Drugi svetski rat u Subotici i okolini postoji 16 apoteka.

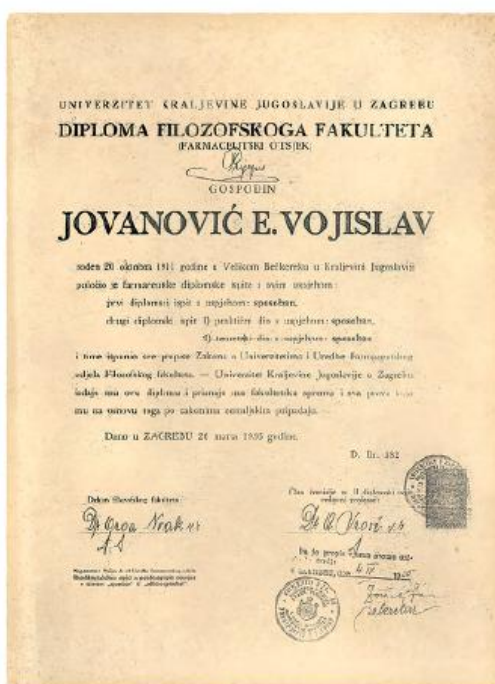
Slika starog nameštaja Apoteke Subotica, vlasništvo Gradskog muzeja Grada Subotice

Prvi apotekari u Srbiji studije farmacije pohađali su širom Evrope, najčešće u Austro-Ugarskoj monarhiji.

Sem studija u Beču, Pragu i Budimpešti Vojvođani su studirali i na fakultetima u Koložvaru i Segedinu, a od 1882. godine, osnivanjem fakulteta i u Zagrebu. Prvi farmaceutski fakultet u Srbiji osnovan je 24. oktobra 1939. godine na Univerzitetu u Beogradu, prvo kao odsek pri Medicinskom fakultetu, a zatim kao samostalan Farmaceutski fakultet, 19. oktobra 1945. godine. Novi Sad 2000. godine dobija Odsek za farmaciju pri Medicinskom fakultetu. Tokom 2012. godine je osnovan i prvi privatni Farmaceutski fakultet u Novom Sadu.

Diploma Severa Manića (5.jul 1932.), nekadašnjeg šefa ogranaka apoteke "Svetozar Marković" u okviru Apoteke Novi Sad

Diploma Vojislava Emila Jovanovića (26.mart 1935.), prvog direktora Apoteke Novi Sad

Današnja teritorija Vojvodine iznedrila je mnoge vrsne stručnjake koji su ostavili dubok trag u samoj struci, bili poznati profesori i akademici, poput našeg velikana **Jovana Tucakova**. Mnogi od njih nisu bili samo apotekari, već i pokretači i osnivači humanitarnih i stručnih udruženja i bolnica u svojim gradovima i sredinama. Tako se svakako moramo podsetiti imena i dela **Pavla Ilića** koji je rođen u Velikom Bečkereku 1807. godine. Pavle Ilić je bio prvi stipendista farmacije koga je poslao Knez Miloš na studije koje je završio 1835. godine u Beču, nakon čega je 1836. godine, po nalogu Državnog sovjeta i uz kneževu saglasnost, osnovao prvu državnu apoteku u Srbiji – Pravitelstvenu

apoteku u Kragujevcu. Ova apoteka je imala i dobro opremljenu laboratoriju za toksikološke analize i hemijske analize mineralnih voda te kasnije Pavle Ilić postaje i prvi srpski državni hemičar. Pavle Ilić je kao farmaceut u ovoj apoteci vršio i preglede svih tada novoosnovanih apoteka u Srbiji.

O vlasniku prve apoteke u Vojvodini, **Jovan Josef Pauliju**, nema puno podataka, ali se zato zna više o **Anderle Tomi**, prvom vlasniku apoteke „Kod crnog Arapina”. Anderle Toma je rođen 1710. godine u Moravskoj, odakle je i došao u Novi Sad gde otvara prvu javnu apoteku. Toma Anderle je bio vrlo uvažen građanin, o čemu govori podatak da je bio, zajedno sa Davidom Rackovićem, opunomoćenik skupštine Bačke županije, te su 1747. godine poslati u Beč da zatraže da Novi Sad dobije status slobodnog kraljevskog grada. Pri prvim izborima nakon toga je bio i izabran za gradskog senatora. Toma umire iznenadno od moždanog udara 1764. godine.

Iako danas u farmaceutskoj profesiji dominiraju žene, istorijski podaci pokazuju da je to do nedavno bila muška profesija. Sve do kraja XIX veka žene se u najboljem slučaju pojavljuju kao žene apotekara, najčešće u spisima gde kao udovice traže prodaju ili provizora za svoje apoteke. U Pešti se 1895. godine primaju prve žene na studije farmacije, a dve dame u Krakovu 1898. godine završavaju studije kao diplomirani farmaceuti. Tek 1900. godine posebnom uredbom Ministarstva unutrašnjih poslova dozvoljava se da žene u Austriji budu primljene na studije farmacije.

Prva žena vlasnik apoteke na teritoriji Vojvodine, prema podacima kojima raspolazemo, je **Ilona Halmoš Sege**. Ilona je rođena 3.11.1884. godine u Velikom Bečkereku, a diplomirala je 1908. godine u Budimpešti. Svoju prvu apoteku „Kod Svetog Stevana” otvorila je u tadašnjoj Šupljaji (Krajišniku), 1913. godine. Posle pet godina rada prodala je apoteku i prešla je u Petrovgrad (Zrenjanin), gde je kupila od tadašnjeg vlasnika apoteku „Kod krune”, koju je vodila sve do 15. juna 1941. godine, kada je zbog progona Jevreja od strane okupatora, napustila grad. Umrula je u Budimpešti 1944. godine.

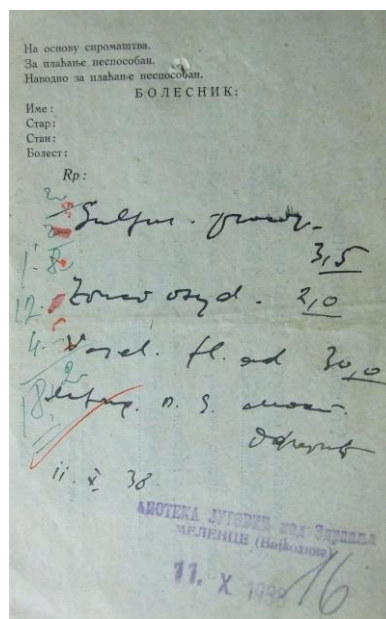

Slika – sačuvana kutija za lekove iz apoteke "Kod Krune", sa imenom vlasnika apoteke i grada, predmet iz privatne kolekcije Stevana Vukova, ljubaznošću vlasnika

Iz istorijskih izvora se vidi da su apotekari bili vrlo obrazovani stručnjaci sa solidnim akademskim obrazovanjem, koji su se vrlo često pored svojih profesija bavili i političkim, ali još češće društvenim, humanitarnim i edukativnim radom. Takođe, vidi se da je njihov posao bio odgovoran, težak i zahtevan. Posao je bio vrlo naporan, bez dana odmora, u obavezi je bilo da se radi svaki dan, nedeljom, praznikom i noću. Zato je 1905. godine podnet zahtev da se apotekarima odobri pravo na kraći odmor, što je odbijeno, a nova molba je razmotrena tek 1914. godine. Apoteke su bile u obavezi da imaju veliki broj lekova i sirovina koje su se lako kvarile ili imale lošu izlaznost, što je finansijski opterećivalo vlasnike. Pored toga, apotekari su bili opterećeni i izdavanjem lekova na kredit, recepte obeležene sa „cito“ su morali izdavati bez naplate, a to sve zajedno su kasnije ili teško ili nikako naplaćivali. Zato su apoteke često menjale vlasnike, jer se dešavalo da apotekari ne uspeju da finansijski opstanu.

Slika - prednja strana dokumenta "Svedožba siromaštva", predmet iz privatne kolekcije Stevana Vukova, ljubaznošću vlasnika

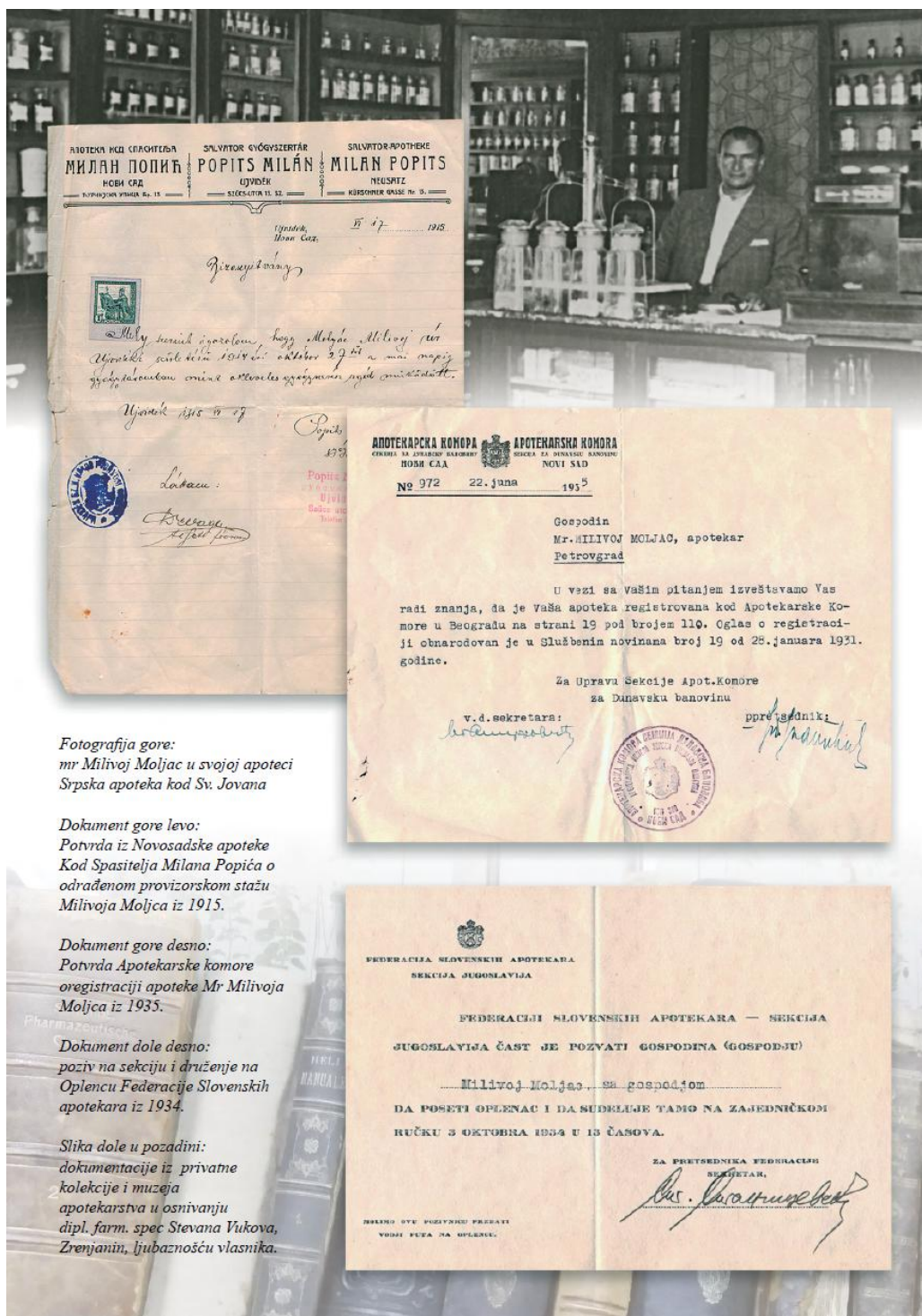

Slika - zadnja, popunjena strana dokumenta "Svedožba siromaštva", predmet iz privatne kolekcije Stevana Vukova, ljubaznošću vlasnika

Slike predmeta i apotekarskih posuda iz kraja XIX do sredine XX veka, iz privatne kolekcije i muzeja apotekarstva u osnivanju dipl. farm. spec. Stevana Vukova, Zrenjanin, ljubaznošću vlasnika.

Slika gore desno: stojnice koje su zajedno sa Srpskom vojskom prešle Solunski front.

Fotografija gore:
mr Milivoj Moljac u svojoj apoteci
Srpska apoteka kod Sv. Jovana

Dokument gore levo:
Potvrda iz Novosadske apoteke
Kod Spasitelja Milana Popića o
odrađenom provizorskom stažu
Milivoja Moljca iz 1915.

Dokument gore desno:
Potvrda Apotekarske komore
oregistraciji apoteke Mr Milivoja
Moljca iz 1935.

Dokument dole desno:
poziv na sekciju i druženje na
Oplencu Federacije Slovenskih
apotekara iz 1934.

Slika dole u pozadini:
dokumentacije iz privatne
kolekcije i muzeja
apotekarstva u osnivanju
dipl. farm. spec. Stevana Vukova,
Zrenjanin, ljubaznošću vlasnika.

2. Strukovna udruženja farmaceuta u Vojvodini

Esnafska udruženja se stvaraju u srednjem veku, a negde krajem XVIII i početkom XIX veka formira se i poluzvanična organizacija apotekara - Gremijum.

Još 1838. godine se podnosi zahtev da se u Sremu osnuje Gremijum, jer: „ozdravljenje bolesnika mnogo zavisi od rada farmacije, zato apoteke u svako doba treba nadzirati. To se najbolje postiže tamo gde su apotekari udruženi u gremijume...”. No, tek je 1858. godine osnovan Gremijum za Hrvatsku i Slavoniju, koji je zastupao i interese apotekara sa teritorije Srema. Za Bačku i Banat ima još manje podataka, i nema dokaza da su peštanski ili temišvarski gremijumi imali nadležnosti na teritoriji današnje Vojvodine. Godine 1914. prvi put se spominje Gremijum u Subotici, i da je predsednik bio F. Silverlajtner. Od 1872. godine gremijumi gube značaj jer se tada osniva Udruženje apotekara Mađarske koje preuzima sve njihove poslove.

No, realno sve do kraja Prvog svetskog rata apotekari na teritoriji Vojvodine nisu imali svoja staleška udruženja. Neki su sarađivali ili bili članovi Austrijskog, a neki Mađarskog apotekarskog društva.

Slika "Testimonium Tironum Pharmaciae" Milivoja Moljca. Predmet iz privatne kolekcije Stevana Vukova, ljubaznošću vlasnika

Zna se da su Karlo Grosinger iz Novog Sada i Sigmund Cvik iz Bečeja bili među osnivačima Austrijskog apotekarskog društva u Beču. Apotekarstvo udruženje Mađarske iz Budimpešte je imalo 23 sreska odbora, a četvrti je bio u Bačko-bodroškom srezu, na čijem čelu je 1883. godine apotekar Imre Adanji iz Stare Kanjiže, a zamenici su Karlo Grosinger i Jovan Milašević. Kasnije ovu funkciju vodi Gavra Plavšić.

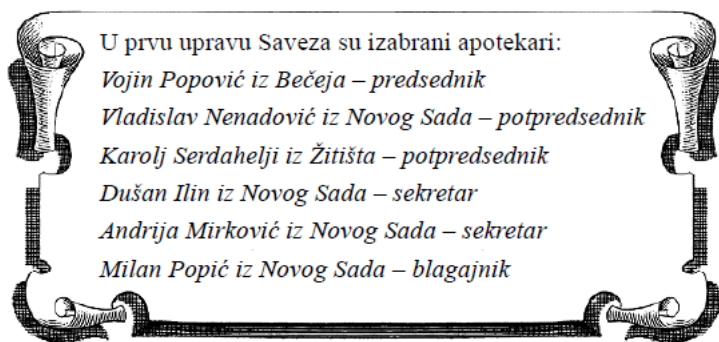
Neposredno posle završetka Prvog svetskog rata, promenom državnosti, vojvođanski apotekari dolaze pod nadležnost nove organizacije državne i zdravstvene vlasti. Da bi i dalje uspešno obavljali svoj deo posla na zaštiti opštenarodnog zdravlja, oni se angažuju na međusobnom organizovanju.

15. jula 1919. godine, u Novom Sadu, održan je prvi zbor apotekara iz cele Vojvodine, na kom je prihvaćen predlog novosadskih apotekara, i osnovano je udruženje pod nazivom **Savez apotekara za Vojvodinu**.

Ciljevi ovog udruženja bili su:

- da čuva i unapređuje interese farmacije i da neguje praktičnu i učenu farmaciju;
- da se stara o potrošnji droga i ostalog apotekarskog materijala;
- da se osnuje sedište za nabavku lekova i materijala;
- da sporazumno sa ostalim udruženjima radi na stvaranju jedinstvene apotekarske zajednice;
- da poradi na osnivanju apotekarske komore;
- da osnuje fond apotekara za iznemogle apotekare, udovice apotekara i njihovu decu.

Na osnovu 5. paragrafa društvenog pravilnika Saveza, redovni članovi su: apotekari vlasnici apoteka, svi apotekari saradnici, vojni apotekari, kao i oni magistri farmacije koji su zaposleni na univerzitetima, u laboratorijama, i urednici i saradnici stručnih časopisa i listova. Nacrt pravilnika je izradio Dušan Ilin, apotekar iz Novog Sada.

Članovi uprave bili su i Jovan Grosinger iz Novog Sada, Stevan D. Popić iz Futoga, Emil Nikolić iz Zrenjanina, Samko Vuić iz Sombora, Stevan Hercog iz Novog Sada, Ferenc Heisler-Đurđovanski iz Sente i Julije Deči iz Subotice.

Članovi zamenici bili su Ozren Vladislavljević iz Kaća, Aladar Šperlag iz Bačke Palanke, Mileta Leskovac iz Vrbasa i Imre Hondi iz Bačke Palanke.

Sledeći primer Velike narodne skupštine, koja je izglasala spajanje Bačke, Banata i Baranje sa Kraljevinom Srbijom, vojvođanski apotekari su se obratili kolegama u Srbiji radi saradnje i pomoći u stvaranju zajednice svih apotekara u Kraljevini SHS. Odlučeno je i da se časopis apotekara u Srbiji **Glas apotekarstva**, od 15.jula 1919. godine, isporučuje i u Vojvodini.

Već 1. avgusta 1919. godine, u Beogradu je održan sastanak apotekara Srbije, Hrvatske i Vojvodine. Raspravljalo se o pitanju jedinstvenog zakona o apotekama, zajedničkoj farmakopeji, apotekarskoj komori i reformi studija farmacije. Zatim je, 16. novembra 1919. godine, u Beogradu održana skupština **Srpskog apotekarskog društva**, na kojoj su učestvovali predstavnici apotekarskih udruženja iz cele Kraljevine. Konačno je u Zagrebu, 2. decembra 1919. godine održana osnivačka skupština **Jugoslovenskog društva apotekara**. To je bio prvi zvanični sastanak svih apotekara u novoformiranoj državi. Iz Vojvodine su u upravni odbor Društva bili izabrani Dušan Ilin, Vladoje Jugović, Vladislav Nenadović i Andrija Mirković, svi iz Novog Sada.

Nekoliko godina je Savez apotekara za Vojvodinu organizovao kurseve za apotekarske pripravnike. Na tim kursevima su, između ostalih, predavali i novosadski apotekari Jovan Grosinger, Oskar Laboš, Oktavija Mirković-Jugović, Andrija Mirković i Ištvan Hercog.

21. februara 1925. godine je najzad obnovljena *Uredba o osnivanju Apotekarske komore* u Beogradu. Tako su naponi da se osnuje jedinstvena organizacija za celu državu, a po zamisli i predlogu Saveza apotekara za Vojvodinu, konačno urodili plodom. Savez je 10. marta 1925. godine održao sednicu Upravnog odbora i doneo rešenje da se Savez ne likvidira zbog osnivanja Komore, već da i dalje ostane kao savetodavno strukovno telo Komori. Tokom 1929. godine Savez je prestao sa radom.

Apotekari sa dozvolom za samostalni rad, koji nisu imali svoju apoteku, nego su radili kod nekog drugog apotekara, osnovali su posebno udruženje *apotekara saradnika*.

Sekcija apotekara saradnika za Vojvodinu osnovana je u Novom Sadu, 1. februara 1934. godine. Zadatak sekcije je bio da štiti interese apotekara saradnika.

Sve do početka rata 1941. godine, kada je prekinut rad, Savez apotekara Vojvodine, zajedno sa savezima apotekara drugih delova Jugoslavije, dao je veliki doprinos u organizaciji, razvoju i unapređenju apotekarske struke.

Kada su apoteke 1949. godine prešle u društveno vlasništvo, ponovo je pokrenuto pitanje osnivanja staleškog udruženja. Tako je 1951. godine osnovano **Farmaceutsko društvo Vojvodine**, koje je ušlo u sastav Farmaceutskog društva

Jugoslavije. Grupa novosadskih apotekara je 1952. godine prisustvovala Prvom kongresu farmaceuta Jugoslavije u Dubrovniku. Ovi kongresi su se održavali redovno svake četvrte godine i bilo ih je ukupno deset. Deseti je održan 1988. godine u Novom Sadu.

Početak devedesetih godina XX veka rat i društvene nepravilike doveli su do gašenja ovog Društva.

Na inicijativu farmaceuta iz Apotekarske ustanove Novi Sad, uz podršku kolega iz većih gradova u Vojvodini, apotekari iz Vojvodine su 1995. godine ponovo osnovali farmaceutsko staleško društvo, pod nazivom ***Udruženje farmaceuta Vojvodine***, sa sedištem u prostorijama Apotekarske ustanove Novi Sad, na čijem čelu su bili Desanka Vujnović Mihajlović kao predsednik i Ilija Savkov, kao zamenik predsednika.

Osnivanje Udruženja farmaceuta Vojvodine

Početak 1995. godine pokrenuta je inicijativa da se osnuje Udruženje farmaceuta Vojvodine. Osnivačka skupština Udruženja održana je 31. maja 1995. godine u Novom Sadu. Skupštini je prisustvovalo 104 farmaceuta, budućih članova Udruženja farmaceuta Vojvodine. Među prisutnima je bio i uvaženi profesor dr Nenad Ugrišić. Dugo se diskutovalo o tome da li udruženje treba da predstavlja samo apotekare ili sve farmaceute u Vojvodini. Na kraju je doneta odluka da se osnuje Udruženje farmaceuta Vojvodine i da bi ono trebalo da bude deo Farmaceutskog društva Srbije. Kao ciljevi Udruženja navedeni su **unapređenje narodnog zdravlja, naučne i praktične farmacije i apotekarske struke**.

Za prvog predsednika izabrana je Desanka Mihajlović, a za njenog zamenika Ilija Savkov. Upravni odbor imao je 11 članova i 11 zamenika članova Upravnog odbora, a Nadzorni odbor i Sud časti po 3 člana.

Usvojen je Statut Udruženja i druga zvanična akta, koja su bila potrebna za osnivanje Udruženja. Zvanično rešenje o upisu Udruženja farmaceuta Vojvodine u Registar društvenih organizacija donelo je Ministarstvo unutrašnjih poslova 6. oktobra 1995. godine.

Pored zvaničnog dela osnivačke skupštine, kolege farmaceuti su iskoristili priliku da iznesu različite probleme, predloge i ideje o kojima se diskutovalo u drugom delu sednice, gde se jasno iskazala potreba za udruživanjem farmaceuta i zajedničkim rešavanjem nagomilanih problema u struci. Između ostalog, naglašeno je da se moraju definisati jasni uslovi za otvaranje apoteka, ko sme da radi u apotekama, da se apoteke koje su u sklopu domova zdravlja izdvoje kao posebne zdravstvene ustanove.

Zanimljivo je i da je na Skupštini utvrđena godišnja članarina u iznosu od 5 dinara.

3. Udruženje farmaceuta Vojvodine danas

Udruženje farmaceuta Vojvodine je strukovno udruženje farmaceuta, čiji je osnivački cilj stručno usavršavanje, unapređenje znanja i očuvanje etičkih pravila farmaceutske struke, očuvanje dostojanstva profesije i podizanje kvaliteta zdravstvene zaštite. Udruženje svojim radom želi da zaštiti interese pacijenata, unapredi odnos sa opštom i stručnom javnošću i podstakne reforme farmaceutskog sektora.

Udruženje ima status pravnog lica sa svim pravima i obavezama na osnovu Zakona i Statuta Udruženja. Područje delatnosti Udruženja je AP Vojvodina, a Udruženje je član Saveza farmaceutskih udruženja Srbije (SFUS).

Rad Udruženja je javan, o aktivnostima Udruženja stručna i opšta javnost se obaveštava putem medija, časopisa i publikacija i zvaničnog sajta udruženja www.ufvojvodine.org.

Članstvo u Udruženju je dobrovoljno. Član Udruženja je istovremeno i član Saveza farmaceutskih udruženja Srbije (SFUS). Udruženje može imati redovne, pridružene i počasne članove.

Broj članova Udruženja se menjao tokom godina, nekada je taj broj bio uslovljen i društvenim događajima. Od stotinak članova koji su osnovali Udruženje 1995. godine, broj članova se godinama menjao, da bi u jednom periodu taj broj iznosio između 300 i 400.

Misija Udruženja farmaceuta Vojvodine jeste okupljanje, informisanje i integrativno delovanje svih farmaceuta u kreiranju uslova za nesmetano sprovođenje farmaceutske delatnosti, a sve sa ciljem unapređenja struke i dobrobiti cele društvene zajednice. Naše udruženje teži da zauzme lidersku poziciju u kontinuiranom stručnom i profesionalnom razvoju farmaceutske struke, na svim područjima delovanja farmaceuta kao zdravstvenih profesionalaca.

U skladu sa našom misijom, fokus nam je na što efikasnijem povezivanju farmaceuta na teritoriji cele Vojvodine, kroz podsticanje stručnog, naučnog, nastavnog i istraživačkog rada na području farmacije. Saradnja sa drugim ustanovama i organizacijama kod nas i u svetu, čiji je cilj očuvanje i unapređenje zdravlja i razvoja zdravstvenog sistema, je neophodna kako bismo ispunili našu misiju.

Rad Udruženja farmaceuta Vojvodine tokom pandemije COVID-19

Pandemija COVID-19 bila je težak period za čitav svet, a posebno za zdravstvene radnike. Farmaceuti su se našli među prvima koji su, i pored neizvesnosti i rizika, ostali svakodnevno dostupni građanima. Upravo u tom trenutku pokazala se uloga farmaceuta ne samo kao stručnjaka za lekove, već i kao savetnika, podrške i oslonca u kriznim vremenima.

Udruženje farmaceuta Vojvodine od prvih dana pandemije aktivno je učestvovalo u informisanju javnosti. Članovi Udruženja davali su izjave za medije, ukazujući na značaj zaštitnih mera, racionalne upotrebe lekova i primene zvaničnih smernica prevencije. Time je naš glas postao prepoznatljiv i u širem društvenom prostoru, potvrđujući da farmaceuti zauzimaju važno mesto u zdravstvenom sistemu.

Tokom 2021. godine, poseban naglasak u radu stavljen je na imunizaciju, kao ključnu meru u suzbijanju pandemije. U saradnji sa kolegama iz Udruženja farmaceuta Nišavsko-pirotskog regiona, Udruženja farmaceuta Beograda, Udruženja farmaceuta Zapadne Srbije 1836 i Saveza privatnih apotekara Srbije, u februaru 2021. je organizovana online konferencija „Uloga farmaceuta u imunizaciji – globalni i regionalni izazovi“. U isto vreme predstavljena je i brošura „COVID-19 vakcine u Srbiji“, nastala u saradnji sa Farmaceutskim fakultetom Univerziteta u Beogradu, Agencijom za lekove i medicinska sredstva Srbije i Nacionalnom asocijacijom studenata farmacije – NAPSer. Brošura je na jasan i pristupačan način građanima približila informacije o dostupnim vakcinama, što je predstavljalo dragocenu podršku javnom zdravlju.

I pored epidemioloških ograničenja, Udruženje nije prekidalo tradiciju stručnih skupova i edukacija. Kada je bilo nemoguće okupljati se u zatvorenom prostoru, događaji su se preselili u digitalnu sferu. Kasnije, kada su uslovi to dozvolili, održan je i Simpozijum Udruženja farmaceuta Vojvodine u dvorištu Doma Vojske u Novom Sadu (septembar 2021.), na temu „COVID-19: uloga farmaceuta u imunizaciji i prevenciji – globalni i regionalni izazovi“. Ovaj skup, održan na otvorenom i u skladu sa preporukama, ostao je upečatljiv primer kako se i u izazovnim vremenima može sačuvati duh zajedništva i stručnog povezivanja.

Pandemija je bila period iskušenja, ali i prilika da pokažemo koliko je farmaceutska struka spremna da se prilagodi, da odgovori na nove potrebe društva i da iznese teret odgovornosti. Udruženje farmaceuta Vojvodine iz tog vremena izlazi bogatije za nova iskustva, sa snažnijim osećajem solidarnosti i uverenjem da zajedničkim radom možemo prevazići i najteže izazove.

Simpozijumi Udruženja farmaceuta Vojvodine u periodu 2016-2025. godine

Udruženje farmaceuta Vojvodine tradicionalno organizuje prolećni i jesenji simpozijum, posvećen uvek aktuelnim temama i uz učešće eminentnih predavača. Ovi skupovi predstavljaju mesto okupljanja članova Udruženja, gde se razmenjuju znanja i iskustva, ali i neguje duh zajedništva i kolegijalnog druženja. Na taj način simpozijumi su postali prepoznatljiv znak našeg kontinuiranog rada i razvoja.

Datum	Naziv stručnog skupa	Predavači
11.10.2025.	Jačanje imuniteta: pregled terapijskih opcija	prof. dr Saša Vukmirović, doc. dr Maja Hitl, mag. farm. spec. Jelena Tankosić
12.04.2025.	1. Standardizovane farmaceutske usluge – preduslov za postizanje boljih ishoda lečenja kod hroničnih nezaraznih bolesti 2. Standardizovane farmaceutske usluge – preduslov za postizanje boljih ishoda lečenja kod zaraznih bolesti	mag. farm. spec. Suzana Marinković, mag. farm. spec. Nikolina Skorupan, mag. farm. spec. Tatjana Milošević, mag. farm. spec. Milica Đukanović; mag. farm. spec. Jelena Stefanović Vojinović, mag. farm. spec. Bojana Letić, mag. farm. spec. Jasna Anđelković, mag. farm. spec. Sonja Stojiljković
21.09.2024.	Suva koža i atopijski dermatitis	dr spec. Dejan Ogorelica, doc. dr Ana Tomas Petrović, mag. farm. spec. Jelena Giljen
20.04.2024.	Prevenција i terapija astme	dr spec. Dušica Jarić, prof. dr Nikola Jojić, mag. farm. spec. Nikolina Skorupan
21.10.2023.	Savremeni pristup kontracepciji	dr spec. Mirjana Anđelić, asist. dr Milica Paut Kusturica, doc. dr Maja Đanić
13.05.2023.	Oftalmološki preparati – izrada, čuvanje i primena	prof. dr Desanka Grković, doc. dr Nebojša Pavlović, mag. farm. spec. Kristina Kovačević
14.05.2022.	Prevenција i terapija anksioznih poremećaja	prof. dr Aleksandra Nedić, doc. dr Ksenija Kolundžija, dr sci. farm. spec. Nataša Ivanović, mag. farm. spec. Tamara Šuljan
25.09.2021.	COVID-19: uloga farmaceuta u imunizaciji i prevenciji – globalni i regionalni izazovi	prof. dr Dušica Krajnović, prof. dr Ivana Tadić, doc. dr Nebojša Pavlović, doc. dr Nikola Jojić, doc. dr Aleksandra Buha Đorđević, mag. farm. spec. Ivana Popović, prof. dr Dragana Pavlović, mag. farm. spec. Jasna Anđelković, mag. farm. spec. Nataša Živanović

13.02.2021.	Uloga farmaceuta u imunizaciji – globalni i regionalni izazovi	prof. dr Dušanka Krajnović, prof. dr Ivana Tadić, mag. farm. spec. Tatjana Šipetić, mag. farm. spec. Ana Soldo, asist. dr Nebojša Pavlović, mag. farm. Vesna Milovanović, mag. farm. Pavle Zelić, doc. dr Brankica Filipić
29.02.2020.	Dijagnostika i terapija najčešćih oboljenja digestivnog trakta	prof. dr Dragomir Damjanov, dr Aleksandar Knežević, doc. dr Slobodan Gigov
05.10.2019.	Antiretrovirusna terapija i HIV infekcija	prof. dr Snežana Brkić, doc. dr Daniela Marić, doc. dr Nebojša Stilinović
02.03.2019.	Savremeni pristup u terapiji najčešćih kožnih bolesti	prof. dr Zoran Golušin, prof. dr Zorica Gajinov, doc. dr Ljuba Vujanović
29.09.2018.	Pristup pacijentu sa visokim kardiovaskularnim rizikom	prof. dr Dejan Sakač, prof. dr Petar Otašević, asist. dr Srđan Bošković
12.05.2018.	Prevenција karcinoma dojke	prof. dr Dragana Bogdanović, dr Svetlana Salma, prim. prof. dr Suzana Miljković
17.03.2018.	Savremeni pristup lečenju najčešćih bolesti digestivnog trakta	prof. dr Dragomir Damjanov, dr Aleksandar Knežević, dr Mirjana Stojić
18.11.2017.	Uloga farmaceuta i lekara u savremenoj terapiji dijabetesa	prof. dr Edita Stokić, prof. dr Milena Mitrović, prof. dr Nataša Jovanović Lješković, mag. farm. spec. Ivana Štrbac
07.10.2017.	Uloga zdravstvenih radnika u inicijalnom zbrinjavanju životno ugrožavajućih stanja	prof. dr Igor Ivanov, dr Mirjana Bursać, dr Kristina Jovanović
11.03.2017.	Bezbednost farmakoterapije – uloga falsifikovanih lekova, interakcija lekova, biljnih proizvoda i hrane	prof. dr Kornelia Đaković Švajcer, prof. dr Momir Mikov, doc. dr Svetlana Goločorbin Kon
01.10.2016.	Prevenција nastanka i suzbijanje raka debelog creva	prof. dr Marica Miladinov Mikov, doc. dr Tihomir Dugandžija
14.05.2016.	Primena programa hrano ishrane dr Gifing – dijagnostički i terapijski principi	dr Dragoslava Živkov-Šaponja, prof. dr Dušan Vešović
12.03.2016.	Savremena farmaceutska praksa i profesionalni razvoj farmaceuta	prof. dr Ljiljana Tasić, doc. dr Dušanka Krajnović

Nagrada “Diplomac godine”

Udruženje farmaceuta Vojvodine je 2020. godine uvelo nagradu za najbolje diplomce studija farmacije na teritoriji AP Vojvodine, koji su u toku prethodne akademske godine diplomirali, a tokom studija su se istakli uspehom na ispitima, naučnim aktivnostima, kao i učešćem u studentskim organizacijama i sekcijama.

Udruženje će nastaviti da podržava mlade farmaceute kako kroz dalju realizaciju ove nagrade, tako i kroz druge modalitete podrške.

Akademska godina	Laureati
2023/2024	Milica Vidić, Medicinski fakultet Univerziteta u Novom Sadu Dajana Arsenić, Farmaceutski fakultet Univerziteta Privredna akademija u Novom Sadu
2022/2023	Ivana Bogdanović, Medicinski fakultet Univerziteta u Novom Sadu Ivona Negovanović, Farmaceutski fakultet Univerziteta Privredna akademija u Novom Sadu
2021/2022	Darko Mitrović, Medicinski fakultet Univerziteta u Novom Sadu Doroteja Radović, Farmaceutski fakultet Univerziteta Privredna akademija u Novom Sadu
2020/2021	Katarina Ivanović, Medicinski fakultet Univerziteta u Novom Sadu Jelena Dobrić, Farmaceutski fakultet Univerziteta Privredna akademija u Novom Sadu
2019/2020	Nastasija Milošević, Medicinski fakultet Univerziteta u Novom Sadu Jelena Mirković, Farmaceutski fakultet Univerziteta Privredna akademija u Novom Sadu

Slike sa simpozijuma Udruženja od 2016-2025. godine

Slike sa simpozijuma Udruženja od 2016-2025. godine

Naš zadatak je da trajno usavršavamo stručne, profesionalne i lične kompetencije, kao i kompetencije organizacije i upravljanja, da aktivno učestvujemo u kreiranju zdravstvene politike, brinemo o zaštiti okoline, a sve u cilju dobrobiti društvene zajednice. Kontinuirana edukacija i pravovremena informisanost o svim dešavanjima u struci su neophodni radi postizanja poslovne izvrsnosti, kao i radi poštovanja različitih regulativa, propisa i standarda.

Udruženje farmaceuta Vojvodine se zalaže za očuvanje digniteta farmaceutske delatnosti, kao i za prepoznavanje farmaceuta kao zdravstvenog stručnjaka koji ima odgovoran i profesionalan pristup poslovanju. Nastojimo da farmaceuti zauzmu važno mesto u zdravstvenom sistemu kao profesionalci koji svojim znanjem i stručnošću doprinose efikasnoj i bezbednoj terapiji, ali i unapređenju zdravlja cele populacije.

Naša vizija je da kroz okupljanje svih farmaceuta, primenjujući model trajnog obrazovanja, budemo predani razvoju i očuvanju etičkih načela farmaceutske struke, čime doprinosimo unapređenju zdravlja i dobrobiti cele društvene zajednice.

Organizovanjem simpozijuma, edukativnih predavanja, kao i drugih stručnih i naučnih dešavanja, kroz saradnju sa relevantnim ustanovama i organizacijama iz farmaceutske, kao i srodnih delatnosti, osiguravamo našim kolegama kvalitetno kontinuirano usavršavanje. Kvalitet našeg rada temelji se na prepoznavanju promena koje se dešavaju u struci, te prosleđivanju novih saznanja našim članovima, sve u cilju konstantnog unapređenja farmaceutske prakse.

Strategija rada za iduće razdoblje usmerena je ka sledećim ciljevima:

- unapređenje saradnje svih farmaceuta
- aktivno učešće u rešavanju problematike koja prati rad u apotekarskom sektoru
- davanje predloga za poboljšanje kvaliteta rada
- unapređenje multidisciplinarne saradnje između zdravstvenih radnika
- stručno usavršavanje i podsticanje naučnog i stručnog rada
- zaštita profesionalnih interesa i unapređenje zdravstvene etike
- poboljšanje statusa farmaceutske struke
- zaštita interesa pacijenata
- unapređenje odnosa sa opštom i stručnom javnošću

Zajedno možemo mnogo više

Za ostvarivanje prethodno definisanih ciljeva neophodan je visok stepen saradnje svih zdravstvenih profesionalaca, institucija i organizacija od značaja za unapređenje struke u celini, unapređenje zdravlja i blagostanja naše zajednice. Članstvom u Udruženju i sekcijama SFUS-a, svim članovima omogućavamo direktno proaktivno učešće u aktivnostima Udruženja i rešavanju aktuelne problematike u apotekarstvu, čime bi se stvorili uslovi za unapređenje kvaliteta farmaceutske zdravstvene delatnosti. Sa velikim zadovoljstvom pratimo sve aktivnosti svih fakulteta u Srbiji na kojima studiraju budući farmaceuti, a takođe očekujemo osveženje u vidu energije i entuzijazma mladih kolega.

Počastvovani smo ukazanim poverenjem i nadamo se da će nam se u budućem radu priključiti što više naših koleginja i kolega, kako bismo zajedničkim naporima doprineli boljoj informisanosti farmaceuta, kao preduslovu za razvoj svih kompetencija, kao i za unapređenje kvaliteta farmaceutske usluge. Jedino na ovaj način možemo postići zajedničke ciljeve, ali i izboriti se za zasluženno mesto u sistemu zdravstvene zaštite.

Čast nam je pozvati sve naše kolege farmaceute da nam se pridruže kako bismo bili još uspešniji u postizanju uslova za što kvalitetniji rad. Pozivamo na saradnju i dajemo podršku svim institucijama od značaja za postavljanje farmaceutske struke na mesto koje joj pripada, sa ciljem da se naš rad kao zdravstvenih stručnjaka meri kvalitetom pružene usluge i zadovoljstvom korisnika naših usluga.

Farmaceuti kao najdostupniji zdravstveni radnici imaju značajnu ulogu u edukaciji pacijenata. Iz tog razloga, kvalitetan stručni rad i permanentan profesionalan razvoj kroz povezivanje i učešće svih farmaceuta, doprinose razvoju apotekarske struke, a samim tim i unapređenju kvaliteta u zdravstvu.

Kao i do sada, sa još većim entuzijazmom, uz podršku i poverenje svih Vas, zalagaćemo se za ostvarivanje što kvalitetnije saradnje, jer zaista verujemo da samo „**zajedno možemo mnogo više**“.

Organi Udruženja

Skupština je najviši organ Udruženja. Svi članovi Udruženja koji uplate članarinu za tekuću godinu su ujedno i članovi Skupštine.

Skupština donosi Statut, pravilnike i sva opšta akta Udruženja, bira članove Upravnog odbora, Nadzornog odbora, Suda časti i predstavnike UFV u Skupštini Saveza farmaceutskih udruženja Srbije.

Upravni odbor se bira svake četvrte godine na izbornoj skupštini Udruženja. Upravni odbor organizuje i koordiniše rad Udruženja, utvrđuje finansijski plan, plan rada, odlučuje o troškovima Udruženja, zatim o visini članarine, stara se o primeni Statuta i drugih opštih akata.

Nadzorni odbor prati rad organa i tela Udruženja, kao i primenu Statuta i drugih zvaničnih akata. Članovi Nadzornog odbora vrše kontrolu finansijskog i materijalnog poslovanja Udruženja i o tome podnose izveštaj Skupštini.

Sud časti donosi odluku o odgovornosti članova Udruženja za povredu pravila struke, povrede Etičkog kodeksa farmaceuta, opštih akata Udruženja, u slučajevima sukoba između članova, kao i između članova i organa Udruženja.

Organi Udruženja od osnivanja do danas

31.5.1995 - 6.12.1997.

Predsednik: Desanka Vujnović Mihajlović

Zamenik predsednika: Ilija Savkov

Članovi Upravnog odbora:

Marina Uzelac
Viktorija Vidović
Nandor Sabo Sabadoš
Milica Mihajlović
Svetlana Bojović
Miroljub Dinčić
Dragan Božić
Jasmina Poznić
Katarina Kostić
Edita Fuks
Gordana Grošin

Zamenici članova Upravnog odbora:

Milica Popović
Mirjana Marković
Tatjana Bjelica
Marija Teodorović
Vesna Popović
Ferenc Doža
Dobriła Jokić
Zorica Marinić
Slavica Zarić
Aldehajd Radišić
Goran Spasić

Nadzorni odbor:

Ivan Maričić
Bojana Vuković
Mirjana Dakić

Sud časti:

Danica Basarić
Bosiljka Rudež
Dara Mijović

6.12.1997. - 18.11.1999.

Predsednik: Desanka Vujnović Mihajlović

Zamenik predsednika: Ilija Savkov

Članovi Upravnog odbora:

Marina Uzelac

Viktorija Vidović

Nandor Sabo Sabadoš

Milica Mihajlović

Svetlana Bojović

Miroljub Dinčić

Ivan Maričić

Jasmina Poznić

Tijana Veriga Stojanović

Edita Fuks

Gordana Grošin

Zamenici članova Upravnog odbora:

Milica Popović

Mirjana Andlovec

Tatjana Bjelica

Marija Teodorović

Vesna Popović

Ferenc Doža

Draga Radišić

Zorica Marinić

Slavica Zarić

Aldehajt Radišić

Goran Spasić

Nadzorni odbor:

Dragan Božić

Bojana Vuković

Mirjana Dakić Matejić

Sud časti:

Anđelka Tripković

Bosiljka Rudež

Dara Mijović

18.11.1999. - 19.04.2002.

Predsednik: Desanka Vujnović Mihajlović

Zamenik predsednika: Ilija Savkov

Članovi Upravnog odbora:

Marina Uzelac

Milica Popović

Milica Mihajlović

Svetlana Bojović

Miroljub Dinčić

Ivan Maričić

Vesna Popović

Tijana Veriga Stojanović

Edita Fuks

Draga Radišić

Nadzorni odbor:

Dragan Božić

Bojana Vuković

Mirjana Dakić Matejić

19.04.2002. – 29.10.2004.

Predsednik: Ivan Maričić

Zamenik predsednika: Draško Ukraden

Članovi Upravnog odbora:

Mirjana Jukić
Jovanka Dragišić
Slavica Zarić
Dubravka Martinov
Gordana Božo
Milica Popović
Roža Gutvein
Svetlana Goločorbin Kon
Vlatka Farkaš
Jelena Đukić
Sneža Hamzić

Zamenici članova Upravnog odbora:

Bojana Orlović
Anđelka Tripković
Sava Popović
Gordana Aleksejev
Branislava Ilijin
Branka Mladenović
Mirjana Milinkov Markov
Srbislav Malešev
Dragica Simić
Vesna Svilar
Zora Vinčić

Nadzorni odbor:

Milica Mihajlović
Tatjana Bjelica
Vesna Popović

29.10.2004. – 18.04.2010.

Predsednik: Srbislav Malešev

Zamenik predsednika: Jelena Đukić

Članovi Upravnog odbora:

Draško Ukraden
Sava Pavkov
Snežana Grišić
Ivan Maričić
Mirjana Jukić
Dubravka Martinov
Verica Zamurović
Danica Basarić
Branka Mladenović
Mirjana Milinkov
Svetlana Stojkov Rudinski

Zamenici članova Upravnog odbora:

Mira Paspalj
Jasmina Petrović
Sanja Koritnik
Dragan Božić
Miroljub Dinčić
Branislava Ilijin
Nebojša Vučković
Ivanka Kovčín
Marta Mojzeš
Roža Gutvein
Valerija Sujić

Nadzorni odbor:

Slavica Zarić
Nataša Stupavski Erceg
Milica Popović

18.04.2010. – 26.10.2014.

Predsjednik: Violeta Brković

Zamenik predsednika: Srbislav Malešev

Članovi Upravnog odbora:

Dražko Ukraden

Ivana Štrbac

Stevan Simić

Gabriela Živoin

Jelena Blažin

Nevena Mladenović

Snežana Cvijanović

Zamenici članova Upravnog odbora:

Svetlana Goločorbin Kon

Zlata Nađ

Nada Savatić

Siniša Rebuš

Dušan Antić

Nebojša Vučković

Stanka Pejcin

Sanja Lončar

Gordana Novković

Nadzorni odbor:

Gordana Šljivančanin

Katarina Mijatov

Milana Rosić

Sud časti

Olga Gajić

Žužana Fišer

Sanja Maksimović

26.10.2014. – 2018. godine

Predsjednik: Ivana Štrbac

Zamenik predsednika: Dara Vidaković

Članovi Upravnog odbora:

Igor Gajić

Olivera Ćurčić

Sanja Koritnik

Jovana Baćović

Ljubica Radoš

Milica Trkulja

Srbislav Malešev

Zamenici članova Upravnog odbora:

Zora Bojanić

Anđelka Marković

Sonja Blizanac

Aleksandar Rajić

Jasmina Vukša

Gabriela Pakaški

Biljana Marković

Nadzorni odbor:

Tanja Sedlan

Slađana Popović

Nela Barbara Šmit Vitorac

Sud časti

Ognjenka Gajdobranski

Snežana Antić

Jelena Kolarić

Upravni odbor UFV 2014-2018.
Slika iz kancelarije

29.02.2020. – 20.04.2024.

Predsednik: Slobodan Gigov

Zamenik predsednika: Nataša Savčić

Upravni odbor:

Mladen Utvić

Kaća Ostojić

Isidora Vukobratović

Nadzorni odbor:

Milica Ševo

Dragana Jagodić

Jovana Čimbur

Sud časti:

Jovana Baćović

Marija Kovačević Radivojević

Ivana Vapa

20.04.2024. – 2028. god.

Predsednik: Slobodan Gigov

Zamenik predsednika: Gabriela Pakaški

Upravni odbor:

Mladen Utvić

Nebojša Pavlović

Jelena Tankosić

Nadzorni odbor:

Darko Mitrović

Biljana Zekanović

Nataša Savčić

Sud časti:

Ivana Vapa

Marija Kovačević Radivojević

Marija Jolić

Udruženje farmaceuta Vojvodine iskazuje neizmernu zahvalnost ljudima koji su godinama bili sekretari Udruženja. Od osnivanja Udruženja do 2000. godine administrativne poslove obavljao je Dušan Topalov. Nakon njega, sekretarske poslove uspešno i dugi niz godina vrši Nada Kulašinović, koja je sve do 2018. godine radila u Udruženju i pomagala u organizaciji simpozijuma Udruženja.

Na mestu sekretara Udruženja od 2009-2012. godine bio je Slobodan Gigov, Branislav Mijin je obavljao tu funkciju od 2012-2015. godine, a od 2015. do 2020. godine ponovo Slobodan Gigov. Od marta 2020. godine Udruženje nema imenovanog sekretara.

Predsednici sa sekretarom - Nada Kulašinović, Srbislav Malešev, Ivan Maričić, iz arhive Udruženja

4. Predsednici Udruženja

Desanka Vujnović Mihajlović rođena je 1942. godine u Karlovcu u Republici Hrvatskoj. Srednju farmaceutsku školu završila je u Zagrebu 1961. godine, a Farmaceutski fakultet u Beogradu 1965. godine sa nepune 23 godine. Završila je specijalizaciju iz zdravstvenog menadžmenta 2006. godine, koju su u saradnji organizovali Fakultet organizacionih nauka i Medicinski fakultet Univerziteta u Beogradu.

Nakon završenog Farmaceutskog fakulteta, stažirala je u Apotekarskoj ustanovi Beograd, u apoteci „Savski venac”, zatim se zapošljava u apoteci u Kuli. Ubrzo dobija ponudu od „Lek”-a iz Ljubljane i 2 godine radi u toj kompaniji kao stručni saradnik za Vojvodinu. U Apotekarskoj ustanovi Novi Sad zapošljava se 1974. godine gde je radila do odlaska u penziju 2001. godine i u kojoj je ostavila dubok trag.

1986. godine je otvorena nova apoteka u sklopu Apotekarske ustanove Novi Sad, a mr Vujnović Mihajlović je postavljena za šefa te apoteke, koja je na njen predlog dobila naziv po uglednom profesoru dr Jovanu Tucakovu, ime koje i danas sa ponosom nosi. Od 1993. do 2001. godine bila je direktor Apotekarske ustanove Novi Sad. Iako je u penziji od 2001. godine, prihvata da radi nekoliko meseci kao stručni saradnik u Novartis, a zatim otvara privatnu apoteku Medipharma u kojoj je do nedavno radila.

Bila je među osnivačima i u prvom sazivu Skupštine Farmaceutske komore Srbije, kao i član Republičke stručne komisije za farmaciju..

Usled ratova i drugih društvenih okolnosti Farmaceutsko društvo Vojvodine je početkom 90-tih godina XX veka prestalo sa aktivnostima, a sve aktivnosti farmaceuta su bile vezane za Farmaceutsko društvo Srbije. Godine 1995. i zvanično je prestalo da postoji Farmaceutsko društvo Vojvodine. Mr Vujnović Mihajlović je stoga okupila farmaceute iz svih većih apotekarskih ustanova u Vojvodini i pokrenula inicijativu za osnivanje nove strukovne organizacije farmaceuta u Vojvodini, koja će omogućiti kolegama da ispolje sve svoje ideje i kvalitete i boriti se za to da farmaceuti mogu dostojanstveno da obavljaju fundamentalan posao apotekara. U sklopu ovih dešavanja Desanka Vujnović Mihajlović postaje i prvi predsednik Udruženja farmaceuta Vojvodine, na čijem čelu je od njegovog osnivanja 1995. do 2002. godine

Kako mr Vujnović Mihajlović ističe, uvek se borila za struku i kolege i nastojala je da se svi problemi struke zajednički rešavaju, jer će ti problemi pre ili kasnije pogoditi sve nas. Udruženje je pokretalo različite inicijative, kako unutar Udruženja, tako i prema nadležnim državnim organima.

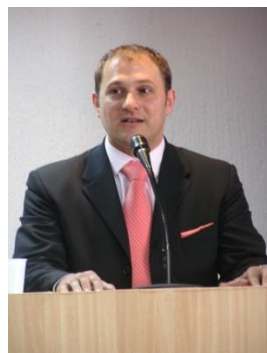
Ivan Maričić rođen je 1949. godine u Sremskim Mihaljevcima, Republika Srbija. 1960. godine dolazi u Rumu gde završava osmogodišnju školu, a zatim i gimnaziju „Stevan Puzić“ 1968. godine. Te godine upisuje Farmaceutski fakultet u Beogradu, koji završava 1974. godine.

Po završetku fakulteta pripravnički staž obavio je u apoteci pri Domu zdravlja u Rumi. Nakon staža ostaje da radi u Apoteci „Ruma“, gde provodi ceo svoj radni vek. Godine 1985. je imenovan za načelnika službe i šefa centralne apoteke, i na toj funkciji ostaje do kraja radnog veka. U penziji je od 2014. godine. Kako ističe, živi u srećnom braku sa suprugom Nadom od 1978. godine sa kojom ima dva sina, Vladimira i Miodraga, a 2012. godine je postao ponosni deda male Nine.

Mr Maričić aktivno je bio uključen u rad različitih udruženja koja su okupljala farmaceute. Bio je jedan od inicijatora okupljanja manjih pojedinačnih udruženja sa teritorija Srema, Banata i Bačke u jedinstveno Udruženje farmaceuta Vojvodine 1995. godine. Sve vreme postojanja Udruženja farmaceuta Vojvodine ravnopravno je učestvovao sa svim svojim kolegama u aktivnostima za unapređenje struke farmaceuta na teritoriji Vojvodine. U prvom sazivu Udruženja mr Maričić je bio član Nadzornog odbora, a od 1997-2002. godine član Upravnog odbora Udruženja, nakon čega preuzima funkciju predsednika od mr Vujnović Mihajlović. U toku svog mandata maksimalno se angažovao na unapređenju kvaliteta farmaceutske delatnosti i poboljšanju uslova rada u apotekama. U periodu od 2002-2004. godine, tokom kojeg je mr Maričić obavljao funkciju predsednika, održano je, pored redovnih sastanaka Upravnog odbora, i nekoliko seminara za stručno usavršavanje farmaceuta, koji su bili preteča današnjih kurseva kontinuirane edukacije.

Mr Maričić je u periodu od 2004-2010. godine ponovo bio izabran za člana Upravnog odbora Udruženja, a poverenje ukazuje svom mlađem kolegi, mr Maleševu, sa željom da nastavi sa radom koji će dovesti do unapređenja struke i poboljšanja kvaliteta rada farmaceuta.

Srbislav Malešev rođen je 1970. godine u Novom Sadu. Gimnaziju Jovan Jovanović Zmaj, smer fizika, završio je 1989. godine, a na Farmaceutskom fakultetu Univerziteta u Beogradu diplomirao je 1997. godine. Nakon diplomiranja stažira u Apotekarskoj ustanovi Novi Sad, gde posle položenog državnog ispita 1998. godine radi u apoteci „Dr Jovan Tucakov”, a u periodu 1999-2000. godine i kao upravnik apoteke „Galenius”. 2000. godine osniva Zdravstvenu ustanovu „Farmax” u kojoj je radio sve do 2011. godine. Od 2011. godine zaposlen je u Zdravstvenoj ustanovi „Irisfarm” na mestu koordinatora za apoteke. Na Farmaceutskom fakultetu u Beogradu 2015. godine stekao je zvanje specijaliste marketinga i menadžmenta u farmaciji.

Ubrzo nakon diplomiranja, mr Malešev se uključio u sve aktivnosti Udruženja farmaceuta Vojvodine, tako da je 2002. godine bio izabran za zamenika člana Upravnog odbora, a već 2004. godine za predsednika Udruženja, na čijem čelu je bio sve do 2010. godine. Od 2010-2014. obavljao je funkciju zamenika predsednika Upravnog odbora Udruženja. Bio je predstavnik UFV u Upravnom odboru Farmaceutskog društva Srbije (kasnije Savezu farmaceutskih udruženja Srbije) od 2004-2014. godine.

U periodu kada je mr Malešev bio predsednik Udruženja izrađen je prvi sajt i logo Udruženja. Logo Udruženja, koji se i danas koristi, 2010. godine je zaštićen pred Zavodom za intelektualnu svojinu. S obzirom da je broj članova Udruženja godinama rastao, i da je Udruženja farmaceuta Vojvodine bilo među prvim organizatorima akreditovanih programa kontinuirane edukacije u Srbiji, 2009. godine uvedena je elektronska evidencija članstva u Udruženju, ali i elektronsko obaveštavanje članstva o svim važnim informacijama i aktivnostima Udruženja.

Ono čime se svakako najviše ponosi Upravni odbor koji je od 2004-2010. godine vodio Udruženje, a na čijem čelu je bio mr Malešev, jeste kupovina poslovnih prostorija Udruženja iz sopstvenih izvora, zahvaljujući dugogodišnjem velikom radu i domaćinskom poslovanju. Tako su farmaceuti Vojvodine po prvi put dobili svoje prostorije, u ulici Zlatne grede u centru Novog Sada. Za taj poduhvat nisu zaslužni samo oni koji su Udruženje vodili u tom periodu, već svi upravni odbori i svi aktivni članovi koji su na bilo koji način doprinosili radu Udruženja od njegovog osnivanja.

Violeta Brković (rođ. Drangovska), rođena je 27.03.1959. godine u Žvanu, Republika Makedonija. Osnovnu školu i gimnaziju završila je u Bitolju. Diplomirala je na Farmaceutskom fakultetu Univerziteta u Skoplju. Prvo radno iskustvo stiče u Apotekarskoj ustanovi Novi Sad 1986. godine.

Za svog dosadašnjeg radnog iskustva učestvovala je u radu mnogih stručnih asocijacija, kao delegat Farmaceutske komore Srbije u osnivanju i član stručne komisije pri Apotekarskoj ustanovi Novi Sad. Kao član Upravnog odbora Apotekarske ustanove Novi Sad bavila se statusom zaposlenih i poboljšanjem materijalnog položaja radnika kao predstavnik sindikalne organizacije na nivou AP Vojvodina.

Načelnik je apoteke preko dvadeset godina. Danas, kao načelnik organizacione jedinice – apoteke „Bulevar” pri Apoteci Novi Sad, član je Upravnog odbora Apoteke Novi Sad i član Stručne komisije za zaštitu pacijentovih prava Grada Novog Sada.

Bila je predsednik Udruženja farmaceuta Vojvodine u periodu od 2010-2014. godine. Za vreme navedenog mandata, nastupile su promene Zakona o udruženjima, te su već na početku mandata bila potrebna usaglašavanja Statuta Udruženja u skladu sa novim zakonom. Izmene Statuta su izvršene 20.11.2010. godine, pri čemu se Udruženje farmaceuta Vojvodine registrovalo kao nezavisno udruženje, koje je Odlukom Skupštine dobrovoljno pristupilo Savezu farmaceutskih udruženja Srbije.

U tom periodu, Udruženje je bilo inicijator mnogobrojnih programa kontinuirane edukacije za farmaceute i ostale zdravstvene radnike. Sve edukacije su bile akreditovane od strane Zdravstvenog saveta Srbije uz učešće eminentnih predavača, a predavanja su se održavala ne samo na teritoriji Vojvodine, već širom Srbije.

U vreme kada su apoteke, za nabavku lekova, počele da primenjuju Zakon o javnim nabavkama koji je u priličnoj meri doprineo urušavanju farmaceutske struke, Udruženje je pokrenulo inicijativu za ocenu ustavnosti i zakonitosti tog zakona pred Ustavnim sudom Republike Srbije.

Od samog osnivanja, Udruženje je u dobroj meri brinulo o statusu farmaceutske struke, te se takva inicijativa nastavlja u okviru mogućnosti i u saradnji sa Farmaceutskom komorom Srbije i drugim institucijama, a sve u cilju unapređenja farmaceutske zdravstvene delatnosti.

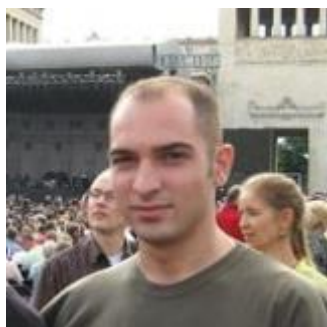
Ivana Štrbac rođena je 1. oktobra 1972. godine u Banja Luci. Osnovnu školu i gimnaziju završila je u Zemunu, a 1998. godine diplomirala je na Farmaceutskom fakultetu Univerziteta u Beogradu. Na istom fakultetu stekla je zvanje specijaliste farmaceutskog marketinga i menadžmenta 2014. godine. Nakon diplomiranja, mr Štrbac je pripravnički staž obavljala u Apotekarskoj ustanovi Beograd. Od 2001. godine je zaposlena u Apoteci Novi Sad. Stručnost je pokazala kroz rad u poslovnim jedinicama Liman, Sanitas, Sremska Kamenica, Higija i Hipokrat. Devet godina je bila načelnik Apoteke „Hipokrat” na Institutu u Sremskoj Kamenici, a od 2013. godine je bila načelnik Apoteke „Sanitas” u Novom Sadu. Od 2012. godine je predsednik Stručnog saveta Apoteke Novi Sad i član Odbora za kvalitet. Delegat je u Skupštini Farmaceutske komore Srbije. Aktivan je član FIP-a, uz dva rada prezentovana na Svetskim kongresima farmaceuta u Lisabonu 2010. godine i Dublinu 2013. godine.

Aktivan član Udruženja farmaceuta Vojvodine je od 2001. godine. U periodu od 2010-2014. godine je bila član Upravnog odbora i Stručnog odbora Udruženja, zaduženog za odabir teme i predavača na programima kontinuirane edukacije. Na mestu predsednika Udruženja je bila od 2014. do 2020. godine.

Učestvovala je kao predavač na akreditovanim programima kontinuirane edukacije u Novom Sadu i Beogradu, kao i na većini simpozijuma Udruženja farmaceuta Vojvodine. Zahvaljujući veštini komunikacije na javnim skupovima doprinela je kvalitetu održanih simpozijuma.

Za vreme njenog mandata kao predsednika Udruženja, pokrenute su različite inicijative unutar struke, ali i društveno-odgovorne aktivnosti. Posebno se ističe akcija potpisivanja donorskih kartica tokom simpozijuma 2015. godine, ali i druge akcije javnog zdravlja poput obeležavanja svetskog dana protiv različitih bolesti (dijabetes, HIV itd.), kao i akcije dobrovoljnog davanja krvi, u saradnji sa farmaceutskim studentskim asocijacijama iz Novog Sada.

Slobodan Gigov je kao student bio jedan od osnivača i prvi predsednik Nacionalne asocijacije studenata farmacije - Srbija (NAPSer). U tom periodu su pokrenuti mnogobrojni projekti u okviru NAPSer-a i prvi put je uspostavljena zvanična saradnja između studenata farmacije i Udruženja farmaceuta Vojvodine. Slobodan je diplomirao 2009. godine na Odseku za farmaciju Medicinskog fakulteta u Novom Sadu i te godine na istom fakultetu upisao doktorske studije Molekulske medicine. Radio je kao stručni saradnik u kompaniji Roche A.D. i obavio pripravnički staž u apoteci "Galen". Bio je prvi i za sada jedini sekretar Udruženja sa zvanjem diplomirani farmaceut. To je bila velika čast, ali i odgovornost, jer su upravo u tom periodu počele da se organizuju prve akreditovane kontinuirane edukacije u našoj zemlji, te su potrebe i zahtevi za većim brojem kvalitetnih edukacija naglo porasli. Od 2012. do 2022. godine radio je kao asistent, zatim kao docent i vanredni profesor na Farmaceutskom fakultetu Novi Sad. Od 2022. je zaposlen u kompaniji Worldwide Clinical Trials. Od 2015. do 2020. godine drugi put je angažovan kao sekretar Udruženja farmaceuta Vojvodine, a 2020. godine je izabran za predsednika Udruženja.

5. Rekli su o nama

Velika mi je čast i zadovoljstvo da, povodom obeležavanja 30 godina postojanja Udruženja farmaceuta Vojvodine, uputim iskrene čestitke i izrazim divljenje svemu što je ovo Udruženje postiglo.

Tri decenije istrajnog rada, posvećenosti i zalaganja obeležile su put na kome ste izgradili uglednu i snažnu organizaciju, prepoznatu kako među kolegama tako i u široj društvenoj zajednici. Posebno me raduje što je taj put u velikoj meri isprepletan i sa Farmaceutskom komorom Srbije – kroz zajedničke simpozijume, razmenu ideja, pokretanje inicijativa i uzajamnu podršku.

Naša saradnja uvek je bila više od institucionalne povezanosti – ona je bila potvrda zajedničke vizije da farmaceut zaslužuje da bude prepoznat i vrednovan kao zdravstveni profesionalac, a farmaceutska profesija stub zdravstvenog sistema. Udruženje farmaceuta Vojvodine izraslo je u pouzdanog partnera i čuvara struke, a vaši članovi svojim znanjem, trudom i energijom daju snažan doprinos kako razvoju profesije, tako i unapređenju zdravlja naših građana.

Neka ovaj jubilej bude podstrek da nastavite sa jednakim žarom i posvećenošću, a meni i svim kolegama iz Farmaceutske komore Srbije ostaje radost i čast da zajedno sa vama nastavimo da gradimo mostove znanja, prijateljstva i zajedničkih dostignuća.

Slavica Milutinović, dipl. farm.

Direktorka Farmaceutske komore Srbije

Naša saradnja, koja traje već tri decenije između Saveza farmaceutskih udruženja Srbije i Udruženja farmaceuta Vojvodine, za nas predstavlja primer zajedničkog puta utemeljenog na poverenju, zajedničkim vrednostima i posvećenosti razvoju farmaceutske nauke i prakse. Tokom ovih 30 godina zajedno smo učestvovali u inicijativama i stručnim skupovima, doprinoseći jačanju profesionalnog identiteta farmaceuta, unapređenju obrazovanja i kontinuiranog stručnog usavršavanja, kao i podizanju kvaliteta farmaceutske zdravstvene zaštite u Srbiji. Očekujem da ćemo nastaviti da inspirišemo mlađe kolege da zajedno gradimo bolje i odgovornije mesto farmaceuta u zdravstvenom sistemu i društvu.

Prof. dr Branislava Miljković

Predsednica Saveza farmaceutskih udruženja Srbije

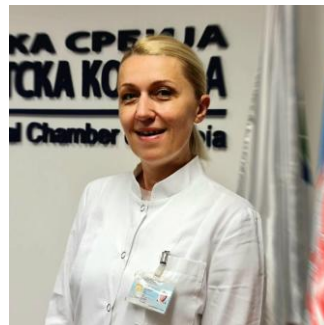
Udruženje farmaceuta Nišavsko-pirotskog regiona (FNP) ima odličnu višedecenijsku saradnju sa Udruženjem farmaceuta Vojvodine (UFV). Uprkos geografskoj distanci, međusobna podrška u oglašavanju i realizaciji edukativnih i strukovnih aktivnosti UFV i FNP nikada nije izostala. Zapravo su u jednom dužem periodu, pored krovnog Saveza udruženja farmaceuta Srbije (SFUS), upravo UFV i FNP bila i jedina aktivna udruženja farmaceuta u Srbiji. Izuzetnim zalaganjem predsednika UFV dr sci. Slobodana Gigova i grupe magistara farmacije entuzijasta (Mire Marković, Valentine Milijić Petrović, Ivane Popović, Dušana Drenića, Jasne Anđelković, Aleksandre Buhe Đorđević i Dragane Pavlović) su se udruženja farmaceuta Srbije aktivirala, krenula da omasovljavaju članstvo i intenzivnije se bave pitanjima struke i položaja farmaceuta u zdravstvenom sistemu.

UFV je 2021. godine organizovala veoma značajnu edukaciju u posebno izazovnom momentu za farmaceutsku struku – tokom pandemije COVID-19 (Simpozijum „COVID-19: uloga farmaceuta u imunizaciji i prevenciji Globalni i regionalni izazovi“) na kojoj su učestvovali predstavnici svih farmaceutskih udruženja Srbije. Sigurna sam da će se uspešna saranja UFV i FNP i zajednički rad, pre svega na unapređenju položaja magistara farmacije, nastaviti.

*Prof. dr Dragana Pavlović
Predsednica FNP*

Udruženje farmaceuta Zapadne Srbije 1836 osnovano je 2021.godine s ciljem poboljšanja položaja farmaceuta na teritoriji Zapadne Srbije, kako bi bili prepoznati po svojoj ključnoj ulozi u pružanju racionalne, efikasne i bezbedene farmakoterapije, kao i ostvarivanja prava na adekvatnu nadoknadu koja odražava njihove veštine, obuke i ekspertize. U proteklih pet godina Udruženje farmaceuta Vojvodine (UFV) bilo je značajan savetnik našeg udruženja u uspostavljanju organizacije i definisanju ciljeva rada i uvek je aktivno podržavalo naše napore za reformama u pravnoj i ekonomskoj regulativi obavljanja farmaceutske zdravstvene delatnosti u cilju održivosti uloga farmaceuta u javnom zdravstvu Republike Srbije. UFV je prepoznalo značaj i aktivno je učestvovalo u promociji projekta “Mama friendly apoteka - za bezbednu primenu lekova tokom dojenja, Vaš farmaceut” na teritoriji Vojvodine i pomoglo u edukaciji farmaceuta

u Novom Sadu 2022. godine omogućavajući razvoj znanja farmaceuta o savetovanju o upotrebi lekova kod osetljive kategorije pacijenata kao što su dojilje. Zajedno smo i prkosili pandemiji COVID-19, promovišući značaj imunizacije dostupnim vakcinama kroz zajednički urađenu brošuru.

Uvereni smo da će napredak koji smo postigli u ovim godinama otvoriti put za još veća dostignuća u godinama koje dolaze. Srećan jubilej! Živela farmacija!

*Jasna Anđelković, mag. farm.
Predsednica UFZS1836*

Udruženje farmaceuta Beograd (UFB) osnovano je 11. marta 2010. godine sa ciljem unapređenja položaja farmaceuta, njihove prepoznatljivosti i uloge u očuvanju javnog zdravlja kroz edukaciju, umrežavanje i promociju dobre farmaceutske prakse.

Tokom prethodnih godina UFB je realizovalo brojne aktivnosti – od promocije vakcinacije tokom pandemije COVID-19 i izrade nacionalne brošure „COVID-19 vakcine u Srbiji“ u saradnji sa Udruženjem farmaceuta Vojvodine (UFV) i drugim regionalnim udruženjima, do organizacije prvog simpozijuma „COVID-19 infekcija – dijagnostički i prognostički biohemijski parametri“ 2022, kao i nacionalnog kursa prve kategorije „Novi antidijabetici u savremenoj farmakoterapiji dijabetesa tipa 2 i njegovih komorbiditeta“ 2023. te seminara „Žensko zdravlje – uloga farmaceuta u prevenciji i edukaciji“, održanog 2024. godine.

Udruženje farmaceuta Beograd nastavlja da povezuje znanje, praksu i posvećenost, verno svom cilju – jačanju profesije i unapređenju zdravlja zajednice u saradnji sa UFV i drugim regionalnim udruženjima, kao i Savezom udruženja farmaceuta Srbije.

Srećan Vam jubilej! Hvala vam što ste deo ove bogate tradicije – zajedno činimo farmaciju boljom, jačom i humanijom!

*Prof. dr Aleksandra Buha Đorđević
Predsednica UFB*

Od samog osnivanja Katedre i Zavoda za Farmaciju na Medicinskom fakultetu u Novom Sadu, bio sam uključen u edukaciju farmaceuta. Samo najlepše emocije me povezuju sa sećanjem na generacije kojima sam držao vežbe i predavanja.

Isto tako, ne mogu da zaboravim u kojoj meri su studenti farmacije doneli nešto novo i lepo na naš fakultet. To se prvenstveno odnosi na aktivnosti PSANS-a – na predavanja u okviru farmakoterapijskih pristupa bolestima, NAPSer kongrese, ali i ukupnu posvećenost studenata farmacije edukaciji i profesionalnom radu. Za studente farmacije me vežu i uspomene koje se odnose na vannastavne aktivnosti – PSANS Open Bar, Fruškogorski maraton...

Posebno mi je drago da vidim svoje bivše studente farmacije u Udruženju farmaceuta Vojvodine, kako razvijaju farmaceutsku struku, ali i sami napreduju. Zbog svega, imam osećaj da sam deo njih, njihovog profesionalnog stasavanja, ali i njihov prijatelj. Na tome sam im neizmerno zahvalan.

Prof. dr Aleksandar Rašković
Profesor Medicinskog fakulteta Novi Sad

Od svog osnivanja, pa do danas, priča o Udruženju farmaceuta Vojvodine je priča o tri decenije posvećenosti i borbe za unapređenje farmaceutske struke. Takođe, to je priča o igli kompasa koja umesto severa, pokazuje na grupu ljudi ujedinjenih u ljubavi prema farmaciji, profesionalizmu, i neklonućem entuzijazmu. U tmurnim vremenima po struku, ali i celokupno društvo, Geteovski rečeno, Udruženje je radilo kao da je sve u redu, vođeni idejom da se struka čuva tako što se za nju borimo, i da u delu leži spas. Vašim ličnim požrtvovanjem motivisali ste nas da budemo bolja verzija ne samo zdravstvenih profesionalaca, već bolja verzija sebe. Zahvalan sam što vas poznajem i želim vam još mnogo uspešnih godina koje će oblikovati svetliju budućnost farmacije!

Prof. dr Nikola Jojić
Profesor Farmaceutskog fakulteta Novi Sad

Literatura

1. Arhiva Udruženja farmaceuta Vojvodine.
2. Savkov I. Istorija apotekarstva na tlu današnje Vojvodine, Novi Sad, Matica srpska, 2015.
3. Krajnović D, Ignjatović M. Apoteke. Srpska enciklopedija, Tom I, Matica srpska, Srpska akademija nauka i umetnosti, Zavod za udžbenike, Novi Sad-Beograd 2010: 279-286.
4. Mičić M. Farmacija u Sremu, Novi Sad, Matica Srpska, 1987.
5. Parojčić D, Stupar D, Stupar M. Profesionalni odnos farmaceuta i lekara od 13. do 20. veka: etički i stručni aspekt. Timočki medicinski glasnik. 2004;29(2):118-126.
6. Ćurić M, Tari L. Apoteke i apotekari u Senti od 1816. do 1966. godine. Medicinski Pregled. 2001;54(7-8):391-397.
7. Christa Kletter. Austrian Pharmacy in the 18th and 19th Century. Scientia Pharmaceutica. 2010;78(3):397-409.
8. Stoilkovski K. Razvoj farmacije u Zrenjaninu od 1784-1999. godine. Agava, Zrenjanin, 1999.
9. Tasić Lj. Farmaceutski menadžment i marketing. 2002, Beograd: Placebo.
10. Tucakov J. Lečenje biljem: fitoterapija. 1990, Rad, Beograd.
11. Savez farmaceutskih udruženja Srbije, Datum pristupa: 08.09.2025. Dostupno na: www.sfus.rs

Nebojša Pavlović

Nebojša Pavlović je docent na Medicinskom fakultetu u Novom Sadu i predavač je na grupi predmeta Farmaceutska tehnologija i Farmaceutska praksa. Objavio je preko 60 radova u prestižnim međunarodnim časopisima sa preko 1500 citata. Usavršavao se na univerzitetu Curtin u Pertu, Australija tokom 2017. i 2023. godine, Univerzitetu Malaja u Kuala Lumpuru, Malezija tokom 2024. godine, kao i u kompaniji Sinofarm u Pekingu i Šangaju, Kina tokom 2016. godine. Dobitnik je nagrade „Dr Zoran Đinđić“ za najbolje mlade naučnike i istraživače u AP Vojvodina za 2019.

godinu. Dobitnik je dve nagrade za najcitiranije naučnike u AP Vojvodina, kao i više nagrada Medicinskog fakulteta za istraživački i pedagoški rad. Aktivno sarađuje sa studentskim organizacijama i učestvuje u promociji nauke. Rukovodio je projektima finansiranim od strane Međunarodne farmaceutske federacije (FIP), Pokrajinskog sekretarijata za visoko obrazovanje i naučnoistraživačku delatnost AP Vojvodine, kao i projektom u okviru programa „Pokreni se za nauku“. Bio je učesnik na više nacionalnih, pokrajinskih i međunarodnih istraživačkih projekata, uključujući i dva iz HORIZON 2020 programa (‘MEDLEM’ i ‘SALSETH’), jednu COST akciju (‘ENABLE’) i jedan edukativni projekat finasiran od strane Američke agencije za međunarodni razvoj (‘MOMENTUM’). Član je Akademske farmaceutske sekcije FIP-a i radne grupe za kontinuirani profesionalni razvoj i celoživotno učenje. Dugogodišnji je član Udruženja farmaceuta Vojvodine, a od 2024. godine, kao član Upravnog odbora, najviše se bavi naučnim programom simpozijuma Udruženja.

Gabriela Pakaški

Gabriela Pakaški je rođena 26. maja 1977. godine u Zrenjaninu, gde je završila osnovno i srednje obrazovanje. Još u ranoj mladosti prepoznala je svoj poziv u apotekarstvu i posvetila se ideji da kroz farmaciju pomaže ljudima u prevenciji bolesti, očuvanju zdravlja i podizanju svesti o značaju pravilne primene lekova. Pre trideset godina upisuje studije farmacije u Beogradu, koje uspešno završava i diplomira u februaru 2002. godine. Već u septembru iste godine započinje profesionalni put u Novom Sadu, u okviru Apoteke “Novi Sad”, gde je tokom godina sticala iskustvo u radu sa pacijentima i u edukaciji učenika iz oblasti farmaceutske tehnologije.

Tokom rada postaje član Udruženja farmaceuta Vojvodine. Od 2007. do 2010. godine aktivno učestvuje u organizaciji stručnih simpozijuma i postaje član UO Udruženja. Specijalizaciju iz Farmaceutskog menadžmenta i marketinga uspešno završava 2013. godine na Katedri za farmaceutske zakonodavstvo i etiku čime dodatno unapređuje svoje stručno i profesionalno delovanje u oblasti farmacije. Od 2024. godine obavlja funkciju zamenika predsednika Udruženja farmaceuta Vojvodine.

Svoj profesionalni put gradi kroz savetodavni rad i edukaciju, verujući da farmacija treba da ostane most između nauke i čoveka – između znanja i istinske brige o zdravlju.

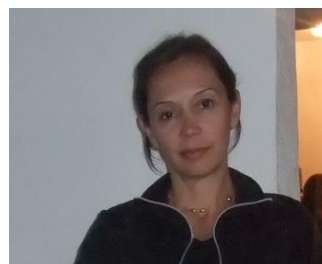
Ljubica Radoš

Ljubica Radoš je diplomirani farmaceut, specijalista Farmaceutskog menadžmenta i marketinga. Svoje bogato profesionalno iskustvo započinje pripravničkim stažom u Apoteci Zrenjanin, nakon čega radi na više mesta kao farmaceut: u biohemijskoj laboratoriji Opšte bolnice “Dr Đ. Joanović”, fabrici lekova “Jugoremedija” kao stručni saradnik, a potom i kao farmaceut za obezbeđenje kvaliteta iste fabrike. Kratko vreme je na mestu direktora marketinga i prodaje NS-Pharm-a, a od novembra 2006. godine do danas radi u Apoteci Zrenjanin. Akreditovan je predavač u okviru KME, član Skupštine FKS, Odbora Ogranka Vojvodina FKS i Upravnog odbora UFV kao i saradnik pri Centru za razvoj farmaceutske prakse pri Farmaceutskom fakultetu Beograd.

Dara Vidaković

Odmah nakon diplomiranja, profesionalnu karijeru započinje na mestu asistenta na Katedri za farmaceutsku hemiju, Farmaceutskog fakulteta Univerziteta u Beogradu. Učeći od kolega, eminentnih stručnjaka, stekla je bogato iskustvo u radu sa studentima. Životni put odvodi je u Vojvodinu, u privatni apotekarski sektor, gde dugi niz godina radi na mestu upravnika Apoteke “Medic“, a u periodu od 2004-2008. godine je na mestu direktora ZU “Medic“, gde je stekla dodatna iskustva u organizaciji poslovanja, pronalaženju tehnika i metoda za unapređenje kvaliteta farmaceutske usluge. Radeći po svim principima Dobre apotekarske prakse u okviru Pharmacy apotekarskog lanca, 2011. godine dobija BB softovu nagradu “Najpopularniji farmaceut u Srbiji“ na osnovu izbora samih korisnika farmaceutskih usluga.

Od 2012. godine je zaposlena u Apoteci Subotica, gde kao specijalista farmaceutskog menadžmenta i marketinga, učestvuje u kreiranju uslova za poboljšanje kvaliteta farmaceutske usluge, a time daje svoj doprinos unapređenju kvaliteta u zdravstvu. Kao zamenik predsednika Upravnog odbora UFV, aktivno učestvuje u zdravstvenom timu koji je kreativan, otvoren, efektivan i koji se zalaže za očuvanje dostojanstva farmaceutske struke i konstantno unapređenje kvaliteta u zdravstvenoj delatnosti.